ANT

Haftalık Dergi • 3 Aralık 1968 • Sayı: 101 • 125 Kuruş

TiP'te olağan üstü kongre toplanması mümkün mü?

CIA NIN TÜRKİYE'DEKİ OYUNLARI

HAFTANIN NOTLARI

24 kasım

Şiar Yalçın dâvası

■ Koyulhisar Cumhuriyet Savcısı Şiar Yalçın hakkında Akşam Gazetesi'nde yazdığı yazılardan dolayı Ceza Kanunu'nun 142. maddesine muhalefet ettiği ve «komünizm propogandası» yaptığı iddiasıyla Elmalı Savcısı Kenan Bileydi'nin açtığı dâvalar, müddeti içinde açılmadığı anlaşıldığından, Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararıyla düşürülmüştür. Bilindiği gibi, Şiar Yalçın hakkındaki dâvaların, iktidarın emriyle hareket eden Elmalı Savcısı tarafından bir takım ard niyetlere dayanılarak açıldığını bildirmemiz üzerine uzun bir tekzip gönderilmiş ve bu tekzibe hakettiği cevap 78. sayımızda verilmişti. Antalya'daki büyük toprak sahiplerinin akrabası olan Kenan Bileydi ile muavini Yaşar Beğendik'in hatalarında ısrar ederek şerefli bir meslekdaşlarını mahkûm ettirme gayretleri iflas etmiştir.

Zirve

■ Budapeşte'de «Hazırlık Komisyonu» mahiyetinde toplanan komünist partileri, dört gün süren görüşmelerde önemli kararlar alarak dağılmışlardır. Toplantıya katılan 67 partiden 65'inin oybirliğiyle alınan kararlara göre, «Dünya Komünist Partileri Konferansı» 1969 Mayıs'ında Moskova'da toplanacaktır. Bu konferanstan önce yine Moskova'da, 17 Mart 1969 tarihinde bir «hazırlık konferansı» toplanması da kararlaştırılmıştır. Geçen mart ayında yapılan istişari görüşmelerde tesbit edilen toplantı tarihleri, Sovyet Rusya Temsilcisi Ponomarev'in ısrarı üzerine daha yakın bir güne alınmıştır. Çekoslovakya'daki durumun normale döndüğü ve Moskova ile ilişkilerin eski hale geldiği de belirtilmiştir. Moskova - Pekin çatışması ve son Çekoslovakya olaylarından sonra dünya komünist partilerini tekrar bir araya getirmek üzere yapılacak olan zirve konferansı gerek ideolojik, gerekse politik bakımdan büyük önem taşımaktadır.

25 kasım

Jandarma terörü

■ Amasya'nın Taşova İlçesi'ne bağlı Geydoğan ile Belevi köyleri arasında çıkan olay iki kişinin ölümüne, 13 kişinin de yaralanmasına yol açmıştır. Olayın nedeni, iki köy arasında öteden beri süregelen orman anlaşmazlığıdır. Bu anlaşmazlığa rağmen iktidarın açıkça taraf tutması ve Geydoğan köylülerinin mahalli orman idaresinin de izniyle Belevi Köyü'ne girmesi üzerine çatışma patlak vermiştir. Olay yerine gelen jandarma müfrezeleri de kavgayı önleyeceklerine köylülerin üzerine ateş açmışlardır. Olayı İnönü Meclis'e getirmiş, TİP ise Senatör Fatma Hikmet İşmen ile Milletvekili Şaban Erik'ten kurulu bir parlamento heyetine olay yerinde inceleme yaptırmıştır. TİP Genel merkezi, bu inceleme üzerine yaptığı açıklamada, «Bu, halk hesabına çok acı ve çok düşündürücü bir olaydır. Çünkü köylü kendi meselesi içinde idarecilik şuuru ile değil, jandarma kurşunu ile karşılaşmıştır. Devlet idaresi demek, insanları öldürerek meseleleri halletmek değildir. Jandarma sorumsuzca ve yok yere insan canına kıyan bir devlet kuvveti olmaktan çıkarılmalıdır.» demiştir.

Öğrenci direnişi

■ Üniversiteye giremeyen öğrencilerin direnişi devam etmektedir. Ankara'daki öğrenciler bakanlık önünde bir protesto toplantısı yapmışlar, fakat kısa bir süre sonra civarda beklemekte olan polis birlikleri tarafından dağıtılmışlardır. Bu arada onbeş kadar genç de polisler tarafından kamyona bindirilerek götürülmüşlerdir. Yine Ankara'da «Üniversiteye Giremeyenler Direniş Komitesi»nin yayınladığı bildiride suç unsuru bulunduğu iddiasıyla üç kişi yakalanarak adalete verilmiş ve tutuklanmıştır. İstanbul'daki Direniş Komitesi Yönetim Kurulu üyeleri ise Ankara'ya doğru «eğitimde eşitlik yürüyüşü»ne başlamışlardır. Ceplerindeki 58 Lira ile yürüyüşe çıkan 12 öğrenci, bunun kötü hava şartları dolayısıyla bir «ölüm yürüyüşü» olabileceğini de belirtmişlerdir. Yine İstanbul'daki öğrencilerin rektörlük binasına girmeleri üzerine 1960'dan beri ilk defa üniversiteye rektör tarafından polis çağırılmıştır. Polisler öğrencileri dışarı atmış ve bir kısmını da emniyete götürerek sorguya çekmiştir.

Öğretmen kıyımı

■ TÖS Kütahya Şubesi Başkanı Erdoğdu Yılmaz, Kütahya Ekspres Gazetesi'nde yayınlanan milli eğitim müdürlüğünün haksız tasarrufları ile ilgili yazıdan dolayı bakanlık emrine alınmıştır. Erdoğdu Yılmaz, bu yazısında yine kıyıma uğrayan Hüseyin Kavak adlı öğretmenin durumunu ele alarak kıyıma karşı çıkmıştı. Öte yandan, Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencileri 4 Kasım'da başladıkları boykota, reform istekleri kabul edildiği için son vermişlerdir.

26 kasım

Mahkûm oldu

■ Kızılırmak adlı şiir kitabında «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla 1967 başından beri yargılanmakta olan ve bu dâva yüzünden bir süre de tutuklu kalan şair ve Forum Dergisi yönetmeni Hasan Hüseyin Korkmazgil, Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından üç yıl hapis, iki yıl Kayseri'de sürgün cezasına mahkûm edilmiştir. Kızılırmak 1967'den beri üç bilirkişi kurulunca incelenmiştir. Gedikli fetvacı Recai Galip Okandan'ın aleyhte verdiği rapordan sonra Prof. Hakkı Uma, Prof Aziz Köklü ve Prof. Kenan Akyüz lehte rapor vermişlerdir. Son olarak Prof. Nermin Abadan, Prof Uğur Alacakaptan ve Prof. Hasan Eren de çoğunlukla sanık lehinde görüş bildirmişlerdir. Raporlar lehte olmakla beraber mahkeme Korkmazgil'i 142/4.'ten mahkûm etmiştir. Dâvanın en ilginç yönü, savcılık 142/1 den dâva açtığı halde, Korkmazgil'in 142/4'ten mahkûm edilmesidir.

Kürtçe alfabe

■ Ankara Beşinci Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararı ile şahsi eşyası aranan İstanbul Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu öğrencisi M. Emin Gözen, eşyası arasında kürtçe alfabe bulunduğu gerekçesiyle 142. maddeye göre tutuklanmıştır. Gözen'in alfabeleri kendisinden aldığını söylediği Ahmet Kotar adlı şahıs da aynı gerekçe ile mahkemeye verilmiştir. Her çeşit alfabe bulundurmak hiçbir zaman suç sayılmazken, kürt alfabesinin yada kürtçe basılmış bir eserin «memleket içinde müessesesosyal nizamı devirmek amacına matuf propaganda» kabul edilmesi hayretle karşılanmıştır.

27 kasım

Kukla örgüt

■ İstanbul Hukuk Fakültesi'nce hazırlanmakta olan bir tasarı ile bütün öğrenci örgütlerinin tek kurtuluş haline getirilmesi öngörülmektedir. Hukuk Fakültesi'nin hazırladığı tasarı bugünlerde Senato'ya verilecek ve daha sonra hükümet vasıtasıyla parlamentoya götürülüp kanunlaşması sağlanacaktır. Rektör Egeli, bu konuda bir açıklama yaparak yeni tasarıya göre kurulması kararlaştırılan örgütün, öğrencilerin yüzde 60 çoğunluğu ile seçilecek temsilcilerden kurulacağını ve öğrenci temsilcisi olarak bu örgütün tanınacağını söylemiştir. Egeli mevcut öğrenci örgütlerinin isterlerse görevlerine devam edebileceklerini, fakat üniversitenin bunları resmen tanımayacağını da belirtmiş, her fakültede iki üç öğrenci cemiyeti kurulduğunu, bunların hangisini meşru sayacaklarını anlayamadıklarını söylemiştir. Bu tasarıdaki asıl amacın, bir takım çevrelerin çok korktukları devrimci öğrencileri etkisiz hale getirmek ve kukla bir örgütle karşı karşıya kalmak olduğu anlaşılmaktadır. Hesapları tutmazsa, bu örgüt de, TMTF gibi çalışamaz duruma getirilecektir.

Regis Debray

■ Gerillacılarla ilişki kurduğu gerekçesiyle Bolivya'da 30 yıl ağır hapse mahkûm edilen Fransız aydını Regis Debray, Amerikan emperyalizminin Güney Amerika'da dalbudak saldığını belirtmiştir. Debray, hapishanede batılı gazetecilere verdiği demeçte, emperyalizmin müdahalesini önleyebilmek için silahlı mücadeleye ve yeni ihtilallere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

Halk Oyuncularına saldırı

«Halk Oyuncuları» adlı devrimci tiyatro topluluğunun İstanbul'da Küçük Opera'da temsil ettikleri «Devri Süleyman» adlı oyun İmam Hatip Okulu Öğrencileri ve Bakırköy İlçesi'ne mensup bazı saldırganlar tarafından basılmıştır. Paltolarının altından çıkardıkları sopa ve demir çubuklarla sahneye fırlayan saldırganlar, dekorları tahrip etmişler ve üzerinde anayasanın 20. maddesi yazılı olan perdeyi «İtlerin ne mal oldukları perdelerindeki yazılardan belli» diyerek parçalamışlardır. Bu arada patlayıcı maddeler ve bombalar da kullanılmıştır. Yukarıda saldırganlar tarafından atılan iptidai bombalardan biri görülmektedir. Binanın ön cephesindeki camların da taşlarla kırıldığı saldırıya müdahale etmek isteyen bir emekli deniz albayı ile bir emekli milli eğitim memuru demir çubuklarla başlarından yaralanmışlardır. Saldırganlar daha sonra tiyatronun önünde bekleyen minibüslere binerek olay yerinden uzaklaşmışlardır. Tiyatro yöneticileri, «Saldırıya rağmen, Devri Süleyman daha onbinlerce kişiye oynanacak ve oyunumuzun sonundaki davul her gece anlayana çalacaktır» demişlerdir.

28 kasım

Kalb nakli

■ Önce Ankara'da, hemen ardından İstanbul'da kalb nakli ameliyatları yapılmıştır. Önümüzdeki günlerde üçüncü, dördüncü, beşinci kalb nakli ameliyatlarının yapılması beklenmektedir. Çünkü, bu işin otoritesi sayılan Kemal Bayazıt, Siyami Ersek ve Aydın Aytaç alıcı ile vericiyi buldukları an yeni kalb değiştirme ameliyatları yapacaklarını açıklamışlardır. Böylece, Türkiye de, kapitalist ülkelerde insanların kobay olarak kullanılmaları yolundaki akımın öncüleri arasına girmiş olacaktır. Kasım ayı başında Sovyetler Birliği'nde yapılan ilk kalb nakli ameliyatından sonra, bugünün imkânları ve tekniği ile kalb değiştirme ameliyatının gereksiz olduğu kararlaştırılmış ve insanlar üzerinde bu tür ameliyatlar yapılması kesin olarak durdurulmuştur. Türkiye'de yapılan iki kalb ameliyatının alıcı ve vericileri incelenecek olursa bir başka nokta daha ortaya çıkmaktadır: Kazaya uğrayanlar hep işçiler ve dar gelirliler ile kalbi değiştirilecek kadar hasta olanlar yalnız seslerini duyuramayan köylüler midir?

Bütçe açığı

■ 1968 bütçesi açığının şimdiden 1 milyar 180 milyon lira olduğu Devlet Planlama Teşkilatı uzmanlarınca belirtilmiştir. Hükümetin açığı kapatmak üzere daha büyük iç borçlanmalara gideceği ve yeni vergiler getireceği tahmin edilmektedir.

29 kasım

Çiftlik yağması

■ Ceylanpınar ve Alpaslan devlet üretme çiftliklerine ait arazilerden büyük bir kısmının Keban Barajı sahasından ayrılacak ailelere ve bazı deprem felâketzedelerine verilmesi kararlaştırılmıştır. Devlet çiftliklerinin dağıtılmasına Cumhurbaşkanı'nın, Milli Güvenlik Kurulu'nun ve Devlet Planlama Teşkilâtı'nın karşı çıkmasına rağmen dağıtım işi önümüzdeki ay içinde bakanlar kuruluna getirilecektir. Baraj bölgesinden çıkartılan 10 895 aileden sadece 1217 si tarımda iskân istedikleri halde bu kararda ısrar edilmesi, ileride bu devlet topraklarının ağaların eline geçeceğini göstermektedir.

FKF kazandı

■ İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde yapılan «öğrenci temsilciliği» seçimlerini Edebiyatlılar Fikir Kulübü üyelerinden Mürsel Engin ile Abdi Ayhan kazanmışlardır. Uzun süredir «gericilerin kalesi» olarak bilinen ve halen iki öğrenci cemiyeti de gericilerin elinde bulunan Edebiyat Fakültesi'ndeki bu olay «edebiyatta ihtilal» olarak nitelenmiştir. Gerici çevreler, sosyalistlerin kazandığı bu seçimleri iptal ettirmek için harekete geçmişlerdir. Hukuk Fakültesi'nde yapılan öğrenci temsilcisi seçimlerinde de yine sosyalist öğrencilerin adayı Hukukçular Fikir Kulübü Üyesi Ertuğrul Günay seçimi büyük farkla kazanmıştır.

30 kasım

Ya iş, ya ekmek!

■ İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği'nin düzenlediği «İşsizlik ve Pahalılığı protesto» mitingi Hürriyet Meydanı'nda başlamış ve Taksim'de sona ermiştir. Mitingte parlametoya verilmek üzere halka «Dileğimiz: Ya iş, ya ekmek» diye başlayan bir dilekçe imzalatılmıştır.

Sarıca doçent oldu

■ İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin sosyalist öğretim üyelerinden Murat Sarıca, girdiği sınavda başarı göstererek doçentliğe yükselmiştir. Daha önce doçentliği engellenen Sarıca böylece bir yıldan beri ayrı bırakıldığı üniversiteye yeniden dönmektedir. Sarıca'nın üniversiteye dönüşü memnunluk yaratmıştır.

AP Kurultayı

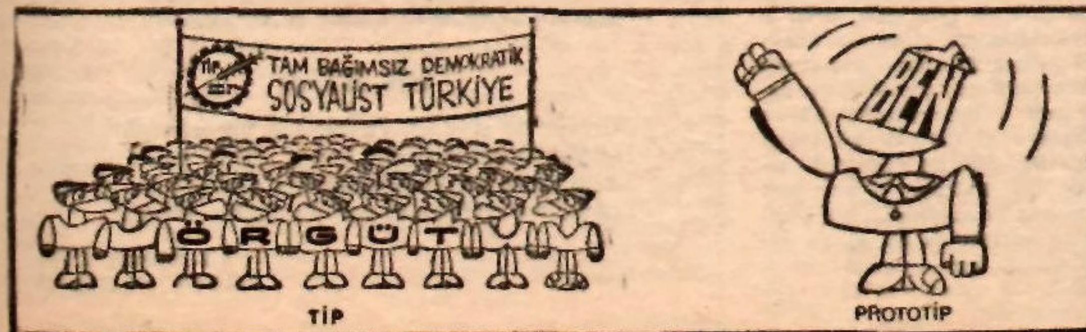
■ Adalet Partisi'nin 4. Büyük Kurultayı Ankara'da toplanmıştır. Kongreyi bir konuşma ile açan *Genel Başkan* Demirel, eski Demokratların siyasi haklarının iadesi konusunda «Şikâyet mevzularının halli, yeni husumetler meydana getirmeme gerçeği içinde mümkün olur.» demiş, radyonun iktidarın dümensuyuna girmesi ve Danıştay'ın hükümet kararlarını bozmaması için gereken tedbirlerin alınacağını açıklamıştır. Ayrıca, Tedbirler Kanunu'nun kaldırılacağını da müjdeleyen Demirel, sol akımlara karşı kanuni tedbirlerin hazır olduğunu da söylemiştir.

SİYASİ MÜNASEBET — CİNSİ MÜNASEBET — NEMÜNASEBET

NATODA SİLAHLANMA

TİP — PROTOTİP

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Sorumluluk ortaktır!

BİRLEŞİK Amerika'yı Türkiye'de artık resmen bir CIA ajanı temsil ediyor... Hem de Vietnam'da pasifikasyon işlerinde uzmanlaşmış bir CIA ajanı! Böylece Birleşik Amerika, Başkan Johnson'ın geçen yıl Honolulu'da açıkladığı gibi Türkiye'yi Vietnam'la aynı önemde gördüğünü fiilen göstermiş bulunuyor... Bir CIA ajanının başkanlığındaki Amerikan misyonunun bundan böyle Türkiye'de neler yapabileceğini tahmin etmek için fazla düşünmeğe lüzum yok. CIA'nın Türkiye'de bugüne kadar nasıl kirli oyunlar oynadığı ANT'ın iç sayfalarında açık seçik ortaya konulmaktadır. Büyükelçilik koltuğuna bir CIA ajanı oturduktan sonra Türkiye herhalde bu oyunların daha cüretkârca tertiplenmişlerine sahne olacaktır. Pasifikasyon uzmanı Komer herhalde Vietnam'da edindiği tecrübeyi bir kenara atmayacak, Türkiye'deki anti-emperyalist ve sosyalist güçlerin Türkiye halkı ile ilişkilerini kesmek, Amerika'ya karşı ulusal direnişi kırmak için doların da verdiği kuvvetle binbir komploya girişecektir. Amerika'nın yerli ortakları da şüphesiz boş durmayacaktır. Yine ANT'ın iç sayfalarında İstanbul Ticaret Odası adına hazırlanan bir rapor açıklanmaktadır. Raporda özel sektörün siyasi hayatı etkileme imkânları araştırılmakta, TİP'in mutlu azınlık çıkarları karşısında büyük tehlike teşkil ettiği belirtilerek seçim döneminde bütün işadamlarının TİP dışındaki partileri desteklemesi, bunlara her türlü yardımda bulunması önerilmektedir.

HİÇ şüphe yok ki, Türkiye güç bir dönemin eşiğindedir. Böyle kritik bir dönemde Türkiye'nin tek sosyalist örgütü olan Türkiye İşçi Partisi'nin *içine düştüğü durum gerçekten hazindir.* Amerika'nın ve mutlu azınlığın kompoları karşısında daha bütün, daha güçlü olmak gerekirken TİP'in üst kademelerini işgal edenler çılgınca bir sorumsuzluk içinde birbirlerine girmişlerdir. Sosyalist hareketin binlerce insanın hayatı, mutluluğu, özgürlüğü bahasına yaptığı birikim üst kademelerde bir mirasyedi hovardalığı ile israf edilmektedir. Genel Başkan partide bölünmelere yol açan görüşlerinde hâlâ ısrar etmekte, Merkez Yürütme Kurulu yayınladığı bildiride hâlâ «dediğim dedik» diyerek yangına körükle gitmektedir. Temel meseleler bir yana itilip kişisel suçlamalar için temin edilmiş bir takım belgeler üzerine spekülasyon yapılmaktadır. Şimdiye kadar partinin *sözcülüğünü yapan ve son kongrenin bütün sorumluluğunu* üzerinde taşıyan bir milletvekili ortaya çıkıp kongre delegelerine, yöneticilere ağıza alınmayacak kelimelerle saldırmakta, sonradan o milletvekiline rampa eden bir parlamenterler grubu da, sırf genel başkanı düşürmek için, üzerinden üç hafta geçmeden yeni kongre toplamağa kalkışmaktadır.

SOSYALİST kavganın asıl ıstırabını, asıl çilesini çeken kentteki, kasabadaki, köydeki emekçiler şaşkın vaziyettedir. Ayda beş bin liraya yakın milletvekili aylığının verdiği maddi garanti ile meclisin lüks salonlarında emekçi halk adına sereserpe oturanlar, yaklaşan genel seçimlerde, «yeniden seçilememek» endişesinin verdiği hırçınlık içinde birbirlerine saldırmaktadırlar. Çoluğunun çocuğunun nafakasını sosyalist kavgaya feda eden işçiye, köylüye, esnafa, en ön safta zulme karşı savaşan öğrenciye, rahatını bu kavga uğrunda hiçe sayan aydına darbe üstüne darbe indirmektedirler. Unutulmasın, 142'nin çilekeş mahkûmu Şadi Alkılıç hâlâ demir parmaklıklar arkasındadır. Hakları var mıdır? Hangisi hangisine hesap soracak durumdadır. Yöneticisiyle, milletvekiliyle, yazarıyla hepsi de bugüne kadar partinin temel sorunlarına dirsek çevirmiş, birbirlerinin hatalarını örtbas etmişlerdir. Daha düne kadar birbirlerine övgüler düzenler, genel başkanın bütün görüşlerine imza atanlar, hattâ ve hattâ bazı hatalı görüşlerinde ondan da ileri gidenler kendileri değil midir? Taban bunları görmüyor mu? Elbette taban bu kör gidişe bir gün «dur!» diyecektir. Partinin temel sorunlarını taban er geç teşhis edip ortaya koyacak, köklü çözümyollarını da gösterecektir. İşte o zaman, karanlıkta particilik oynayanlar tabanın tuttuğu bu ışıktan kaçamayacaklar, ya o ışığa doğru yürüyecekler, yada silinip gideceklerdir.

CIA'nın adamı Komer Türkiye'de

AMERİKA'NIN yeni Ankara Büyükelçisi ve Vietnam'daki eski CIA Başkanı Robert W. Komer geçen hafta Türkiye'ye gelmiş ve devrimci öğrenciler tarafından protesto gösterileriyle karşılanmıştır.

Bilindiği gibi Komer'in tayin haberi çıkar çıkmaz CIA'nın adamı olduğu ve Vietnam'da cephe dışındaki milliyetçileri tasfiye için kurulan pasifikasyon programının başında bulunduğu da öğrenilmiş, haber Türkiye'de büyük tepkiyle karşılanmıştı.

Bu durumu dikkate alan Türkiye'deki Amerikan kuruluşları Komer'i Türk halkına sempatik göstermek için yoğun bir şartlandırma kampanyasına girişmişlerdir.

Şartlandırma çalışmalarını yürüten Amerikan Haberler Merkezi, Komer'in gelişinden üç gün önce Amerikan Büyükelçiliği Basın ve Kültür İşleri Müsteşarı Robert A. Lincoln imzasıyla gazetelere James P. Grant'ın bir yazısını göndermiştir. Yazıda, Komer'in Güney Vietnam Hükümeti nezdinde köy kalkındırma programlarının şekli ile ilgili müşavirlikte bulunduğu ileri sürülmektedir. Komer'i Türk halkına takdim eden Grant ise, halen Washington'da Uluslararası Kalkınma Teşkilat Başkanı'nın Vietnam İşleri Yardımcısı olup daha evvelce Türkiye'de aynı teşkilatın Türkiye misyonu başkanı olarak bulunmuş, Sonora - 64'ün ve Türk halkını kobay olarak kullanmak amacı güden Tahıl Işınlandırma Merkezi'nin Türkiye'ye sokulmasında büyük rol oynamıştır.

Bu şartlandırma gayretlerine rağmen devrimci gençlik örgütleri uyanık davranarak yeni Amerikan Büyükelçisi Komer'i «İstenmeyen Adam» ilan etmişlerdir. FKF Genel Merkezi ile Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği ayrıca Cumhurbaşkanı Sunay'dan yeni büyükelçinin itimatnamesini kabul etmemesini de istemişlerdir. Yayınlanan broşürde Sunay'a kitaben «Vietnam Pasifikasyon (Sindirme) harekâtının ünlü lideri Robert W. Komer'in yüksek katınıza sunacağı itimatnamesinin reddedilmesini ulusumuzun onuru açısından yararlı görüyoruz» denilmekte ve Komer «Vietnam Canavarı» olarak nitelenmektedir.

Nitekim «Vietnam Canavarı» nın Türkiye gelişinde gençler kendisini «istenmeyen adam» ilan ettiklerini eylemleriyle de göstermişlerdir.

Komer gerek İstanbul'daki Yeşilköy, gerekse Ankara'daki Esenboğa hava alanlarında protesto gösterileriyle karşılanmıştır. Yeşilköy Hava Alanı'nda toplanan «Kahrolsun Amerika» diye bağıran gençlerden 11 hukuk, 5 iktisat, 1 edebiyat ve 1 de gazetecilik öğrencisi toplum polisleri tarafından yakalanmışlardır. O sırada alanda bulunan Romen Dışişleri Bakanı'nın gözleri önünde cereyan eden öğrenci avına İstanbul Valisi Vefa Poyraz da bizzat katılmıştır! Yakalanan gençler **Deniz Gezmiş, Toygun Eraslan, Cihat Alptekin, Kemal Soysal, Cemal Ertaşmet Adahan, Mustafa Zülkadiroğlu, Akın Çıtakoğlu, Rahmi Aydın, Abdülkerim Akpınar, Kaner Gutbay, Selahattin Okur, Yücel Özbek, Alpay Yalçın, Şevket Toker ve Mustafa Gürkan**'dır.

Bunlardan Mustafa Zulkadiroğlu, Mustafa Gürkan, Deniz Gezmiş, Rahmi Aydın ve Toygun Eraslan Bakırköy Sulh Ceza hakimliği kararıyla, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefet ettikleri iddiasıyla tutuklanmışlardır.

Uçağı rötar yaptığı için daha sonra alınan tedbirler sayesinde protestolara muhatap olmaktan kurtulan Komer, Yeşilköy Hava Alanı'nda gazetecilerle yaptığı görüşmede «Kaç yıl CIA'da çalıştınız» sorusuna «CIA'da 12 yıl çalıştım. Ancak CIA'da çalışan herkes ajan değildir. Oradaki görevim tahlilcilikti» cevabını vermiş ve Vietnam'da işkence teşkilatının başında bulunduğu haberlerini de yalanlamağa kalkmıştır.

Yeni Amerikan Büyükelçisi Ankara'da da FKF üyeleri ile ODTÜ, Zi-

Gençler Komer'i protesto etmek için üniversite bahçesinde yaptıkları basın toplantısında...

Polisler gençlerden birini sürüklüyor

OLAĞANÜSTÜ KONGRE TİP İÇİN ÇIKARYOL DEĞİLDİR

KRİTİK bir seçim dönemine girerken bütün kısır kişisel çekişmelere son vereceği, sosyalistleri yekvücut hale getireceği ümit edilen 3. TİP Büyük Kongresi'nden tam iki hafta sonra Türkiye'nin tek sosyalist örgütü hâlâ bir sen-ben kavgasından kendisini kurtaramamış ve tekrar «büyük kongre» sözü edilmeğe başlanmıştır.

Olağanüstü Büyük Kongre çağrısını yapanlar, Aybar'a muhalif olan senatör ve milletvekilleridir. Çağrının amacı, «kişisel ve bölücü tutumu ile parti teşkilatını kararsızlığa, huzursuzluğa ve ümitsizliğe düşüren» Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın düşürülmesidir.

29 Kasım Cuma günü öğle üzeri, başta TİP İstanbul Milletvekili ve Genel Yönetim Kurulu Üyesi Sadun Aren olmak üzere, Urfa Milletvekili Behice Boran, Kars Milletvekili Adil Kurtel; Adana Milletvekili Ali Karcı, Malatya Milletvekili Şaban Erik, Konya Milletvekili Yunus Koçak ve Kocaeli Senatörü Fatma Hikmet İşmen bir basın toplantısı düzenlemişlerdir. Toplantıda bulunan parlamenterler, ayrıca İstanbul Milletvekili Çetin Altan ile Yozgat Milletvekili Yusuf Ziya Bahadınlı'nın da kendileriyle beraber olduğunu açıklamışlardır.

Gazetelere dokuz imzalı bir bildiri dağıtan Aren ve arkadaşları olağanüstü büyük kongre istemelerinin nedenlerini şöyle açıklamışlardır.

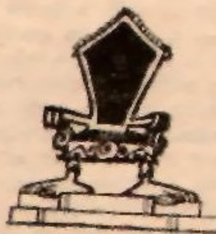
1. Tüzük kendisine partinin birlik ve bütünlüğünü sağlamayı özel bir görev olarak verdiği halde Genel Başkan Aybar, partinin birlik ve bütünlüğüne aykırı sakat görüş ve tutumunu büyük kongreden sonra da devam ettirmektedir.

2. Aybar genel yönetim kurulu seçimleri sırasında, kendi listesi kazanmadığı takdirde görevden ayrılacağı tehdidini kullanarak kulisçi bir azınlık vasıtasıyla delegelerin isabetli seçim yapmasına engel olmuştur.

3. Kongreden sonra gerek genel yönetim kurulu toplantısında, gerekse İstanbul'da ilçeler yöneticileriyle yaptığı konuşmada kendi görüşlerine ve tutumuna karşı çıkmış olanları tasfiye edeceğini açıklamıştır.

4. Aybar, partili senatör ve milletvekillerini, partinin meclisteki konuşma imkânını yoketmek ve 1969 seçimlerine girmesini engellemekle suçlamış, teşkilata karşı kendilerini «tehlikeli ve şüpheli» kişiler olarak göstermiştir.

5. Aybar, hiçbir ahlâk telakkisi ile bağdaşmayacak jurnal mahiyetinde suçlamalarda bulunarak ayırıcı ve bölücü tutumundan geriye dönebilmek imkânlarını da objektif olarak ortadan kaldırmıştır.

Bu nedenlerle yapılacak bir olağanüstü kongre çağrısı başarıya ulaşabilir mi?

TİP tüzüğüne göre, büyük kongre delegelerinden beşte birinin isteğiyle olağanüstü büyük kongrenin toplanması mümkündür. Bu istek genel yönetim kuruluna bildirildikten sonra bu kurulun da bir ay içinde büyük kongreyi olağanüstü toplantıya çağırması gerekmektedir.

Aren ve arkadaşları, büyük kongrede Aybar'a verilmeyen oyları dikkate alarak beşte bir imzayı sağlayabileceklerini düşünmüş olacaklardır. Zira, Aybar genel yönetim kurulu seçiminin birinci turunda 158 oy almış ve üçte iki barajı sadece üç oy farkıyla geçebilmiştir. Yani delegelerin üçte biri Aybar'a karşı olduklarını belirtmişlerdir. Şu halde Aybar'a karşı bir harekette beşte bir'i sağlamak nazari olarak son derece kolaydır.

Ancak bu değerlendirmeyi yaparken meselenin sadece bir «Aybar'ı düşürmek» meselesinden ibaret olmadığını da dikkate almak lâzımdır. Unutulmamalıdır ki, toplantıya çağrılan genel yönetim kurulu veya daha başka dar kadrolu kurul değildir. Türkiye'nin dört bir yanından gelecek delegelerin meydana getireceği bir büyük kongredir. Büyük kongre delegelerinin büyük çoğunluğu ekmeğini günü gününe çalışarak kazanan emekçilerdir. Dört gün süren 3. Büyük Kongre sırasında konuşan bir çok delegeler, analarının kefen parasını, çocuklarının nafakasını harcayarak büyük kongreye gelebildiklerini söylemişlerdir. İşlerini güçlerini bırakıp bir haftayı kongre için harcayan insanların bu kış kıyamette ikinci defa bir araya getirilmeleri, her şeyden önce, maddi bakımdan imkânsız görünmektedir.

Kaldı ki, 3. Büyük Kongre'de Sadun Aren ve arkadaşları Aybar'ın karşısında nisbi bir başarı göstermişlerse, anlaşmazlığı fikir planında tutmak için büyük titizlik göstermelerinin, kongrede yaptıkları konuşmalarda **«partinin birlik ve bütünlüğüne kendi yönlerinden sebeplerle hiçbir surette halel getirmeyeceklerini, seçim sonuçları ne olursa olsun partiden ayrılmalarının söz konusu olmayacağını»** belirtmiş olmalarının sonucudur.

Sayın Aren, kongreden sonra verdiği demeçlerde de aynı taahhüdü tekrarlamıştır. Bu olumlu tutumu yüzündendir ki, ANT da, Çetin Altan'ın sosyalistlikle bağdaşmayacak çıkışlarını yererken Aren ve arkadaşlarının tutumunu tasvip etmiş, bu tutumları devam ettikçe genel merkezin kendilerine karşı girişeceği bütün olumsuz hareketlerin karşısında olacağını daha sonraki yayımıyla da belirtmişti.

Evet, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın kongre sonrası davranışları, ne yazık ki, kendisinden beklendiği gibi olmamış, parti lideri olarak çekişmelerin üzerine çıkması gerekirken tartışma konusu görüşlerini üst kurullarda yayınladıkları bildirilerde tekrarlatmış, kendisi gibi düşünmeyenlere karşı kesin tutum takınmış, muhaliflerince

«jurnal mektubu» diye nitelenen bir takım yazılı açıklamaları teyid ettirmek gayretine kapılmıştır. Genel Başkan'ın bu davranışlarının onaylanmasına imkân yoktur.

Ancak Genel Başkan'ın bu davranışları ne kadar hatalı ise, Aren ve arkadaşlarının tutumu da o derece tasvip görmekten uzaktır.

Kongrenin bütün sorumlulu-

Sosyalizmi de benzettik

Doğru, yalnız benzeriz, yalnız ancak biz bize..
Şimdi Sosyalizmi de benzettik kendimize.
Kırallık, padişahlık, demokrasi.. dünyada
Olmamıştır bizdeki kadar rezil, kepaze

Pis Kilim

Türkiye'de siyaset yırtık, pis bir kilimdir,
Herkes oturmak için kendi altına çeker...
Yahu, dert edinmeyin «Kişi» dediğin kimdir?
Sosyalizm affetmez çok kesin bir bilimdir.

12 Kasım 1968
ŞADİ ALKILIÇ

raat Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencilerinden meydana gelen bin kişilik bir gençlik topluluğu tarafından protesto edilmiştir. Ancak büyükelçinin protesto hareketini görmemesi için uçak ana pistten ayrı bir yere indirilmiş ve otomobille arka yollardan kaçırılarak şehre götürülmüştür.

30 Kasım sabahı İstanbul Üniversitesi bahçesinde toplanan İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği, İstanbul Üniversitesi Orman, Diş ve İktisat Fakülteleri Talebe Cemiyetleri yöneticileri ortak bir basın toplantısı yaparak Cumhurbaşkanına çektikleri protesto telgrafının büyük boyda hazırlanmış bir örneğini anıt önüne bırakmışlardır. Tegrafta **«Vietnam'da Amerikan emperyalizminin uşaklığını yapmış olan Robert Komer yeni bir Vietnam yaratmak göreviyle ülkemize gönderilmiştir. İtimatnamesini kabul etmeyiniz»** denilmektedir.

CIA'nın hizmetinde bulunduğunu kendi ağzıyla itiraf eden pasifikasyon üstadı Komer'in Ankara'ya yerleşmesinden sonra diğer sayfalarda ayrıntılarını açıkladığımız CIA faaliyetlerinin Türkiye'de daha yoğun bir hal alacağı ve Türkiye'yi Vietnamlaştırmak için her türlü alçakça oyunun çevrileceği şüphesizdir. Türk milliyetçileri ve sosyalistleri bundan böyle ***Amerikan emperyalizmine karşı daha*** dikkatli ve daha yekvücut olmak zorundadır.

CIA'nın mutemed adamı, yeni Amerikan Elçisi Komer

...ğunu tek başına taşıdıktan ve kongreyi tarihe armağan ettikten sonra yüzseksen derece dönüş yaparak ve parti disiplinini hiçe sayarak gazetesinde en seviyesiz ifadelerle kongre delegelerine, parti yöneticilerine saldıran bir **Çetin Altan ile bir Sadun Aren, bir Behice Boran** asla aynı paralele düşmemeliydi.

Madem aynı paralele düşmüşlerdir, bundan sonra TİP üyelerinden eski itibarı, eski güveni beklememeleri gerekir...

Sadece şu yukarıda saydığımız *yüzeyde nedenler dahi*, dokuz parlamenterin büyük kongre çağrısını daha başlangıçta başarısızlığa mahkûm etmektedir. Büyük kongre çağrısına çok sayıda imza toplamak pek kolay olmayacaktır.

Kaldı ki, büyük kongre biçimsel zorunluluklarla toplansa dahi, delegelerin imkânlarını, tahammüllerini hesaba katmadan, üstelik Çetin Altan kamburunu da sırtında taşıyarak girişilen bu karşı hareketi, esasen üçte iki desteğe sahip bulunduğunu 3. Büyük Kongre'de gösteren Mehmet Ali Aybar'ın ve arkadaşlarının yenilgiye uğratması hiç de zor olmayacaktır. Kongre çağrısı o kadar yetersizdir ki, ana gündem maddesi olarak Aybar'ın düşürülmesi teklif edildiği halde, gazetecilerin **«Lider adayınız kim?»** sorusuna dahi tatmin edici bir cevap verememişlerdir.

Aren ve arkadaşları, bu hatalı adımlarıyla, gerçekten büyük yanlışlıklar içinde bulunan Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın parti içindeki durumunun güçlenmesine, dolayısıyla gelecek normal kongrelerde kendi şanslarının adamakıllı azalmasına *sebep olmuşlardır.*

Bu gerçekler partinin tabanı tarafından da açık seçik görülmektedir. Nitekim kendileriyle temas ettiğimiz bir çok kongre delegesi - ki içlerinde Sadun Aren'i desteklemiş, hattâ onun listesinde yer almış olanlar da vardır -, il yöneticisi, ilçe yöneticisi, parti üyesi bu olağanüstü kongre teklifine şiddetle karşı olduklarını söylemişlerdir.

Partinin tabanı, Türkiye'nin tek sosyalist örgütünün içine düştüğü bu bunalımda çözüm yolunun, şimdiye kadar parti yönetiminde sorumluluk taşımış yeni ve eski yöneticilerin yaptıkları gibi karşılıklı suçlamalarla değil, partinin bünyesindeki rahatsızlıkların üzerine cesaretle eğilerek bulunabileceği görüşündedirler. TİP'in geçmiş

geçmiş bütün yöneticileri bugüne kadar Türkiye'nin temel sorunlarına sağlam teşhisler koyamamış, gerekli çözümyollarını gösterememişlerdir. Partinin örgütlenme ve eğitim sorununu çözememişlerdir. Partinin politik stratejisi içinde yandaş kuruluşları gerektiği gibi değerlendirip bunlardan yararlanma yoluna gidememişlerdir.

Gerek genel merkezin, gerekse ona karşı çıkan parlamento üyelerinin bu kısır kişisel çekişmeleri karşısında tabandan gelen, sorunun köklerine inen, TİP'e gerçek bir sosyalist parti niteliğini kazandırabilecek toplayıcı bir «muhalefet» hareketinin artık zorunlu hale geldiğinde hemen hemen bütün TİP üyeleri birleşmektedirler.

Tabandan gelen bu sese kulak verilmediği ve TİP'i düştüğü bu çıkmazdan kurtarmak için gerekli çabayı göstermedikleri takdirde gerek TİP yöneticileri, gerekse partinin parlamentodaki temsilcileri sorumluluktan ve 1969 seçim sonuçlarının da belgeleyeceği büyük sarsıntının hesabını seçimden sonraki ilk büyük kongrede çok ağır şekilde vermekten kurtulamayacaklardır.

Curnalcılık üstüne

Yaşar Kemal

Bizim aydınlarımız curnalcılıktan *çok çekmiştir. Curnalcı bütün dünya* aydınları için olduğu gibi bizim için de bir umacı, bir kötü kişidir Osmanlının son çağları curnal çağlarıdır. Evler yıkan, beller büken curnaldır. Curnal suçsuzları suçlu kılmış, insan astırmış, insanları hapislerde çürütmüş, sürgünlerde öldürmüştür. Curnal bir süre bizim politikamızın başvurulan en etken bir aracı olmuştur. Türkiye'de curnal politikanın baş unsurlarından biridir. İş böyle olunca biz curnalden bıkmış, iğrenmiş, korkmuş, yılmışızdır. Buna karşıt da curnalci bizim gözümüzde lanetlenmiş bir kişidir. Biz de her kızdığımıza, kötülemek istediğimiz her kişiye curnalcı damgasını vurmuşuzdur.

Geçenlerde İlhan Selçuk Cumhuriyette bir yazı yazdı. Yazısı Türkiye İşçi Partisi ve ahlak üstüneydi. Türkiye İşçi Partisi'nin içindeki son çatışmalara değiniyor, bu partinin iflas ettiğini söylüyordu. Benim İlhan arkadaşım gibi kehanetim olmadığı için İşçi Partisi'nin iflas edip etmediğini söyleyemeyeceğim. Onu zamana bırakırım daha iyi. İşçi Partisi'nin temeldeki büyük gücünü de İlhan arkadaşıma anlatmağa çalışmayacağım. Bir gün bu gücün ne kadar sağlam olduğunu, bir iki çatışmayla yıkılmayacağını o da görecektir.

Benim İlhan Selçuk'un üstünde durduğum şu sözleridir:

«Bir sosyalist partisinin yöneticisi, yıllardan beri birlikte çalıştığı arkadaşını gerçekliği şüpheli bir belgeyle «Rusçu, Moskofçu» diye jurnalleyip koltuğunda *oturamaz.. Hele* «Rusçu, Moskofçu» diye nitelediği insanla aynı yürütme kurulunda hiçbir şey olmamış gibi çalışmaya devam edemez.»

İlhan Selçuk'un yerden göğe kadar hakkı var. Eğer yukardaki yazdıklarını bir parti yönetmeni, bir sosyalist partisi lideri yapmışsa İlhan Selçuk'un yerden göğe kadar hakkı var. İlhan Selçuk'un yukarda sözünü ettiği kişi Türkiye İşçi Partisi Lideri Mehmet Ali Aybar'dır. Uydurma dediği belge de Mehmet Ali Aybar'ın Büyük Kongrede okuduğu bir *mektuptur.* İlhan Selçuk bu mektubu okumuş olsaydı sanırım ki Mehmet Ali Aybar'a bu kadar ağır sözleri reva görmezdi. Bir insana curnalcı demekten kaçınırdı. Bir insanı burada yazamayacağım kadar ağır töhmetler altında bırakmazdı. Benim bildiğim İlhan Selçuk olaylara daha bir insaflı bakan kişidir. Kendi kendisiyle böylesine çatışmazdı. Şimdi mektubun aslını olduğu gibi aşağı yazıyorum:

«19/10/1968 Cumartesi günü saat 16 da TİP Genel Merkez binasında Sadun Aren ile görüştüm. Sadun Bey Aybar'ın bilimsel sosyalizmi benimsemediğini Rusya aleyhine konuştuğunu - Karl Marx'ın Engels'in fikirlerini benimseyip ilkel ilim adamlarının fikrine inandığını, artık M. Ali Aybar'ın sosyalist olmadığını, kendilerinin ise kollektif bir gurup kuracaklarını ve bu gurupta parti genel başkanı olmayacağını, kendi fikrini Şaban Erik - Nihat Sargının destekdiğini beyan etti. Ben Cemal H. Selek'in hangi tarafta *olduğunu sorduğum zaman «biz sos*yalist olduğumuza göre Cemal Hakkı da bizden dedi. Ve bana dönerek Sivas delegelerini Aybar aleyhinde hazırlamamı söyledi. Yukardaki yazdıklarımı şifahen de genel başkana söyledim. Bunu bir parti vazifesi sayıyorum.

SİVAS İL SEKRETERİ
VAHDET OLCAYTO»

Evet Aybar'ın okuduğu cinayet mektubu bu. Aybar'ın curnalcılığı bu. İşte bunun için İlhan Selçuk Aybar'a o ağır sözleri reva görüyor. İşte bu mektuptaki curnal için yer yerinden oynuyor

Yukardaki mektup Vahdet Olcayto'nun el yazısıyladır, sahte değildir. Ve yukardaki mektupta Sadun Aren'e Rusçu ve Moskofçu denmemiştir. Sadun Aren ve arkadaşları yukarıdaki mektubun dediklerini aynen Aybar aleyhine delegelere söylemişler, kürsülerde de açık açık konuşmuşlardır.*Başlarına da hiç bir belâ gelmemiştir.* Aren her yerde aynen şöyle konuşmaktadır. **«Mehmet Ali Aybar bilimsel sosyalizmden sapmıştır.»** İlhan Selçuk bugün bile Sadun Aren'e sorarsa alacağı karşılık aynı olacaktır. Bütün gazetelerde de bu çıkmıştır. Bilimsel sosyalizmi İlhan Selçuk ne sanıyor acaba? Bilimsel sosyalizm Marx'ın Engels'in kurduğu sosyalizmdir. Bilimsel sosyalizm demek Marx ve Engels demektir. Kendisi, Sadun Aren'in kendisi **«ben bilimsel sosyalizmden yanayım»** diyorsa, bangır bangır bağırıyorsa, Sayın Aren kendisini curnal mi ediyor? Arkadaşım İlhan Selçuk bilir ki, karınca kararınca ben de bilimsel sosyalizmeden yanayım. Eeeeee, şimdi ne yapalım? **«Rusya aleyhinde konuştuğu»** sözüne gelince : Ben de Aybar'a aynen şöyle dedim: **«Çekoslovak olaylarında yeteri kadar Rusya'ya çattık. Fazlası bizim işimiz değil. Biz kendi işimize bakalım.»** gerekseydi bunu yazardım da... Bunun suç neresinde de ben kendi kendimi curnalleyim? Ben şimdi bunu böyle söyleyince Rusçu Moskofçu mu oluyorum?

Bir insanı Rusçu, Moskofcu diye damgalamak, curnallamak başka, hem de bambaşka. Rusya aleyhinde konuşuyor, demek çok başkadır. Sadun Aren, Mehmet Ali Aybar için, **«O, Rusya aleyhinde konuşuyor,»** diyorsa, demişse, bu Sadun Aren'in Rusçu, Moskofçu olduğunu göstermez. Bunu böyle düşünmek de kimsenin aklına gelmez. İlhan Selçuk'un aklına geldiğine göre, böyle yorumladığına göre demek Mehmet Ali Aybar hata etmiştir. Bunu böyle düşünüp, Türkiye'deki aydın ortamını düşünüp bu hatayı yapmamalıydı. Bir de curnalı iyice açıklığa kavuşturmak gerek. Dün Rusya iyice bir memlekettir demek, bir suçtu, bunu söyleyen yıllarca hapislerde süründürülürdü. Bugün böyle değil. İsterseniz Metin Toker'in Rusya hakkındaki kitabını açın bakın... Rusya'yı göklere çıkaran parçalara bol bol rastlarsınız... Amanın... Metin Toker'i curnallamak hiç aklımdan geçmez... Özür dilerim...

Mektubun okunmasına gelince, o mektubu okumak Aybar'ın parti ödevleri arasındaydı. Aybar bilimsel sosyalizmden sapmış diye suçlanıyordu. Bu parti içerisinden parti dışına kadar taşmış. Sadun Aren de bu mektubun okunduğu kongrede Aybar'ın bilimsel sosyalizmden ayrıldığını söylemişti. Sadun Aren'in hakkında böyle konuşması parti tüzüğüne aykırıydı. Başka şeylere de aykırıydı ama ben insan harcamakta İlhan Selçuk kadar cömert olmadığım için, o aykırılıkları yaz*mıyorum. Mektup bir curnallama kasdiyle* değil, bir savunma kasdıyla okunmuştur. Eğer Aybar bu mektubun böyle yorumlanacağını bilseydi, ne olursa olsun bu mektubu okumazdı. Çünkü Aybar arkadaşımız Çetin Altan'ın da dediği gibi : **«Bu Türk politikasında ilk defa rastlanan bir babayiğitlik, bir siyasi dürüstlük, bir bilimsel ağırlık ve ciddiyettir.»** Çetin Altan'ın böyle nitelediği bir Aybar hiçbir insanı curnal edecek kadar küçülmez.

Sevgili İlhan, beni üzen, yürekten yaralayan, kahreden nedir biliyor musun, burada «Aybar curnalcı olamaz» diye Aybar gibi bir adamı savunmak zorunda kalışımdır. Ama ne yapayım ki burası Türkiye aydınlarının ortamıdır. Bu garip başımız daha çok acılardan geçecek.

Sevgili İlhan,

Yukardaki yazıyı yazmak zorunda kalmasaydım, bu günlerde gene de sana başvuracaktım. Şadi Alkılıç hapishanede. Cumhuriyet Gazetesi ve biz adamcağızın kanına girdik. Türk Adalet tarihinin en büyük haksızlığı yapılmış, Türk adaletine büyük, kara bir leke sürülmüştür. Suçu biz işledik, Şadi Alkılıç mapuslarda yatıyor. Ben bu haksızlığa bu dergide karşı koymağa uğraşacağım. Sen de büyük gazetende bana yardımcı olursan çok sevinirim.

Keban Barajı inşaatında skandal ve işçi grevi

KEBAN'DA GREV YAPAN İŞÇİLER

KEBAN Barajı inşaatında çalışan 1700 Türk işçisi iş güvenliği ve sosyal gelişim ile ilgili teklifler yabancı işverence reddedildiği için 21 Kasım'da greve başlamıştır...

Tam bir adaletsizliğin hüküm sürdüğü Keban'da çalışan 300 yabancı uyruklu işçi, 1700 Türk işçisine ödenen ücretlerin aylık tutarı olan 1.700.000 liraya eş ücret almaktadır. Uzman işçi adı altında çalıştırılan yabancı işçilerin büyük bir kısmı çeşitli davranış ve olaylarla bilgisizlikleri ve kabiliyetsizliklerini ortaya koymuşlardır. 56 kilo ağırlığındaki işçiye, 50 kiloluk taşı yükleyerek kayalara tırmanmasını emreden yabancı işveren, anlaşmazlığın çözümlenmesi için bugüne kadar uzlaştırma kurulunca alınmış kararlara karşı çıkarken, grevi kırmak amacıyla yabancı işçileri zorla çalıştırmak için her çeşit baskı yollarına başvurmaktadır.

Bütün bunlardan öte, 23 Kasım Cumartesi günü yabancı uyruklu işçiler bazı araçlara el koyarak çalıştırmaya başlamışlardır. Türk işçileri buna karşı koyunca çatışmalar olmuş ve bu arada Türk işçilerinin üzerine ateş açılmıştır. Bir süre sonra Vali yardımcısı ateş açanın jandarma olduğunu açıklayarak, jandarmanın işverenin yanında olduğunu belgelemiştir. Fakat şu ana kadar ateş eden jandarmalar hakkında soruşturma açıldığı yolunda bilgi alınamamıştır...

Grev bir çok bakımlardan yararlı olmuştur. Önce, Keban Barajı inşaatının bir çıkmaza saplandığını ortaya koymuş, sonra da Süleyman İktidarı'nın izlediği çıkmaz yola ışık tutmuştur.

Her baraj inşaatı öncesinde olduğu gibi, Keban içinde bölgede jeolojik ve jeofizik araştırmalar, etüdler yapılmıştır. Çalışmalar sonucu düzenlenen raporların ışığı altında, proje hazırlanıp Keban Barajı'nın yapımına başlanmıştır. 15 Temmuz 1970'de Santralın bitmesi gerekmektedir. Fakat, şimdilik buna imkân yoktur. Çünkü, jeofizik ve jeolojik araştırmalarda gereken titizliğin gösterilmediği anlaşılmıştır. Santralın kurulacağı alanın çürük olduğu en az 80 metrelik bir derinliğe inilmesi gerektiği görülmüştür. Bu ise 600-800 milyon liralık yeni bir harcamayı gerektirmektedir. İhaleyi alan İtalyan - Fransız ortak firması «CCI» anlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi için hükümete başvurmuştur. Şirketin İtalyan ve Fransız Genel Müdürleri Ankara'ya gelerek yetkililerle görüşmelere başlamış, fakat bir türlü 800 milyon liralık kaynak bulunamamıştır.

Bu durumda inşaat 15 Temmuz 1970 tarihinden bir buçuk yıl sonra tamamlanabilecektir. Keban Barajına bağlı olarak, Yarımca'da 3 milyar lira harcanarak yapılan Petro Kimya tesislerinin işletmeye açılması da enerji sağlanamaması yüzünden gecikecektir. Oysa, Yarımca tesislerinin en geç bir yıl sonra biteceği belirtilmektedir. Keban barajı için gerekli para bulunamazken, Demirel İstanbul'da Alibey ve Ömerli barajlarının temellerini atmış ve Diyarbakır'daki Taş Üstü barajının da en yakın zamanda yapımına başlanacağı açıklanmıştır.

Bu Keban Çıkmazı'nın bir yönüdür. Facia olarak nitelendirilecek ikinci yönü ise özetle şöyledir:

«1968 bütçesinde Keban istimlakları için 200 milyon lira ayrılmıştır. Fakat bugün'e kadar ayrılan 200 milyon liradan ancak 17 milyon lira verilebilmiştir. İstimlakla ilgili işlemler yapılamazken, istimlakları tamamlanmayan onbinlerce dönümlük ekili toprak ve bir çok köy baraj suyu altında kalmıştır. Çünkü, bugüne kadar istimlak kodunun 845'e yükselmesi gerekirken, Süleyman İktidarı istimlaklara ayrılan 200 milyon liranın 183 milyon lirasını ya başka işlere harcamış, yada bir araya getirememiştir.»

Bu gerçekler ortadayken, Süleyman İktidarı 25 Milyar 600 milyon lira olarak hazırlanan 1969 bütçesinin 22,5 milyar lirasını yatırımlara ayırmıştır. Yatırımların hangi iç ve dış kaynaklardan finanse edileceğini ise, şimdilik rufailerden başka bilen yoktur...

GREVCİLER KONUŞUYOR

R. C. D.

Türkiye aleyhine bir teşkilat

TÜRKİYE, İran, Pakistan hükümet ve devlet başkanları 25 Aralık'ta Karaşi'de bir zirve toplantısı yapacaklardır. Bu toplantıda, bölgesel konular arasında RCD (Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatı) ile ilgili sorunlar da ele alınacaktır...

Dünyanın hiçbir yerinde kuruluş ve gelişimi bakımından RCD kadar gereksiz ve saçma bir teşkilata rastlamak mümkün değildir. CENTO'nun bir hiç olduğu kesin biçimde anlaşıldıktan sonra, bölgedeki kuşağı meydana getiren ülkelerin nasıl birleştirilebileceği sorunu belirmiş ve sonunda RCD'nin kurulmasında karar kılınmıştır. Türkiye RCD'ye girerken, kendisinin öteki ülkelere oranla daha çok gelişeceği ve lider olacağı hesabına yatmıştır. Fakat, bugün RCD'den en çok yararlananın Pakistan olduğu görülmüştür. Çünkü, RCD ne CENTO'ya payanda olabilmiş, ne Türkiye umduğunu bulabilmiş, ne de lider olabilmiştir.

Kuşağın en ucundaki Pakistan, RCD'nin öngördüğü bütün yatırımlara «evet» demiş ve yatırımların büyük bir kısmı bu ülke sınırları içinde gerçekleşmiştir. Pakistan yararına gelişen bu oyunu Türkiye ancak, Kıbrıs sorunu ortaya çıkınca fark etmiştir. Tabii o zamana kadar da köprülerin altından çok sular geçmiştir.

RCD bugün için Türkiye'nin başının belasıdır. Buna rağmen gene de bu beladan sıyrılmak mümkün değildir ve tek kurtuluş yolu olarak da uyutma politikasının en belirli olanı yani **«uzun vadeli inceleme»** politikası seçilmiştir.

İran Petrolünün Türkiye'den geçirilmesi konusunda bugüne kadar çok şeyler söylenmiştir. **Ancak, boru hattının ekonomik olabilmesi için 30-50 milyon tonluk bir petrol kaynağına dayanması lazım olduğu ve bütün İran petrollerinin bağımlılığı gerçeği çok geç öğrenilmiştir.** Bu duruma göre, petrolleri bağımlı İran'ın, petrollerinin Türkiye'den geçirilmesi şimdilik söz konusu değildir.

Tabii gaz konusu da aynı espri içinde ele alınmıştır.

RCD içinde Türkiye'nin İran ve Pakistan'la yaptığı ticaret de kelimenin tam anlamı ile bir komedidir. Son beş yıl içinde Türkiye Pakistan'a 1 milyon 635 bin dolarlık mal satmış, fakat bunun karşılığında 11 milyon 74 bin dolarlık mal almıştır. Gene son beş yıl içinde İranla ihracat ve ithalat ilişkileri de pek umut verici değildir. 1967 yılında toplam ithalat ve ihracatımızın yüzde biri İran'ı ilgilendirmektedir ki, bu rakamın komikliği ortadadır. Fakat, her yıl Türkiye'den İran'a kaçırılan canlı hayvanların değeri 52 milyon dolardır ve Türkiye'nin toplam ihracının onda biridir. İşin önemini kavramak için şunu belirtmek gerekmektedir:

Türkiye'den İran'a kaçırılan canlı hayvan miktarı, resmen ihraç edilen canlı hayvan miktarının beş katıdır.

Bu durumda RCD, Türkiye'nin zararına ve yalnız Pakistan yararına işleyen bir teşkilat durumuna gelmiştir. Doğu Pakistan'ın başşehri Dakka'dan Kazablanka'ya kadar uzanacak bir islam devleti kurma hayalini gerçekleştirmek için çırpınan Eyup Han, RCD'yi hırslarını tatmin için kullanmaktadır ve bu oyuna da Türkiye bile bile «evet» demektedir. Evet demek zorundadır. Çünkü Washington öyle istemektedir...

ANT iki dâvada beraat etti

ANT aleyhinde açılan dâvalardan birinin önceki hafta sonuçlandığını ve «Oyun Açığa Çıktı» başlıklı yazısından dolayı Doğan Özgüden'in ve yazıyı yayınlayan sorumlu müdür Yaşar Uçar'ın beraat ettiklerini bildirmiştik.

Yine «hükümeti tahkir» iddiasıyla ANT aleyhine açılan iki dâva daha geçen hafta 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde beraatle sonuçlanmıştır.

Amerikan işyerlerindeki Türk işçilerinin grevinin hükümetçe ertelenmesi üzerine Doğan Özgüden'in yazdığı **«Amerika Kovulmadıkça»** ve **«Grevin ertelenmesi AP için yüzkarasıdır»** başlıklı yazılardan dolayı Cumhuriyet Savcılığı T.C.K.'nun 159. maddesine göre Özgüden ile sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar hakkında 6'ar yıla kadar hapis talebiyle dâva açmış bulunuyordu.

Geçen pazartesi günü yapılan son duruşmada avukatlarımız Müşür Kaya Canpolat ve Osman Fuat Toprakoğlu savunma yaparak yazıda hakaret kasdının bulunmadığını, hükümetin eleştirilmesi amacının güdüldüğünü belirtmişler ve savcının iddialarını hukuki bakımdan çürütmüşlerdir.

Doğan Özgüden de, savunmasında, Türk işçisinin bir grevini Amerikalılar lehine ertelemek suretiyle asıl Demirel iktidarının Türk Hükümeti'ni küçük düşürdüğünü, kendisinin bu yazısında AP iktidarının bu tutumuna karşı çıkmak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin manevi şahsiyetini savunduğunu söylemiştir.

Bunun üzerine 2. Ağır Ceza Mahkemesi heyeti, Özgüden ve Uçar'ın her iki dâvadan da beraatlerine oybirliğiyle karar vermiştir.

Üç beraat kararından sonra Özgüden hakkındaki ceza talebi 56 yıla, Yaşar Uçar hakkındaki ceza talebi de 38 yıla düşmüş bulunmaktadır.

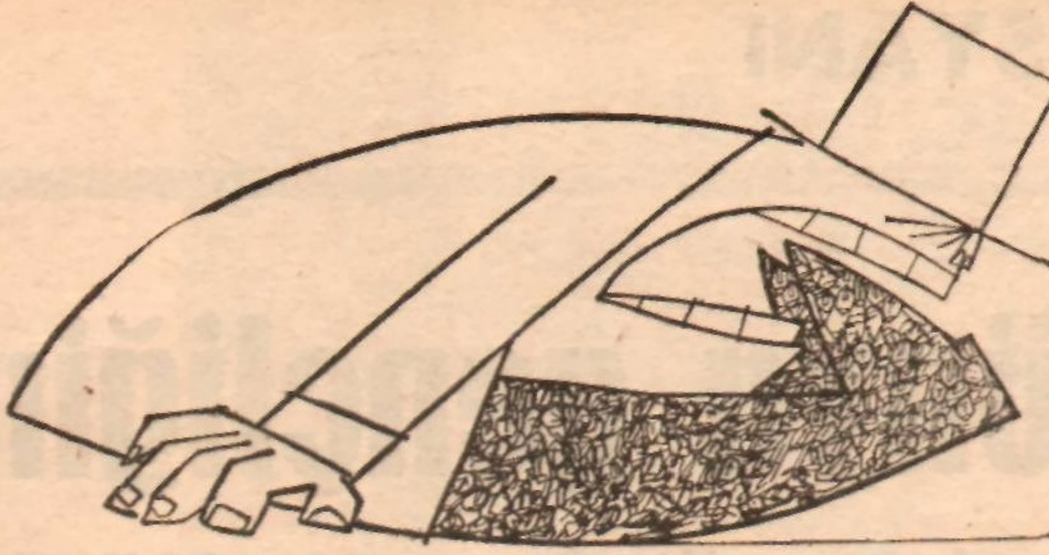
Hürriyet üstüne söyleşi

Mehmet Ali Aybar'a

Aelfric adlı, Grammaticus mahlaslı İngiliz ozanından (yıl: 1020)

KENTLİ — Anlat, bakayım, rençber, n'aparsın, ne iş görürsün sen?
KÖYLÜ — Heç sorma, bey, bel bükesi işim benim... Şafağınan düşer yola, tarlaya güderim öküzü, koşarım sabana... Kışın kılıncında bilem duramam evde ağanın hışmından.. Dedim a, koşarım öküzü sabana, kulağı çiviler, kamayı çakarım sıkıca... Günde iki-buçuk, üç dönüm, mecbur sürecem.
KENTLİ — Bir yardım edenin yok mu?
KÖYLÜ — Bir çocuk vardı öküzü dürteleyen... Onun da sesi çıkmaz oldu ayazda bağırıp çağırmaynan.
KENTLİ — Başka ne iş var senin eline bakan?
KÖYLÜ — Başını ağrıtmayım, bey, boşuna... Öküzleri yemleyip sulamaktan, mayısları toprak etmekten tut da...
KENTLİ — Ağır, diyorsun, demek işin?
KÖYLÜ — Ağır ya, bey... Ama deyivereyim velâkin, hür olaydım, gocunmazdım kahırdan...

Türkçe Söyliyen
Can YÜCEL

Ferruh Doğan

"Horlanma„ teorisinin düşündürdükleri

Atillâ SÖNMEZ

TÜRKİYE İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın Partinin Büyük Kongresinde açıkladığı ve daha önce Partinin en üst organlarında önemli tartışmalara sebep olan görüşünü gerçekte şu temel noktaya indirgemek mümkündür: «vatandaşlarımız (...) haysiyetlerine son derece bağlı hattâ ekmek parasından, maddeten sömürülmelerinden daha çok bağlıdırlar. «Emekçi sınıflarımız oy hakkına başka memleketlerde pek emsali görülmemiş bir sebat ve heyecanla ve kıskançlıkla sahip» çıkmıştır. Osmanlıdan beri süregelen yukarıdan aşağı, demokratik olmayan, ceberrut devlet anlayışı Türk toplumunun sıkıntılarının önemli bir kısmını teşkil ettiği gibi, yakın tarihimizin birçok çelişmelerini de büyük ölçüde izah eder. Dolayısıyla sosyalist eylemin stratejisi bu konudaki vatandaş isteklerini hesaba katmak, T.İ.P.'nin temsil ettiği sosyalizm bu şekilde, üst-yapısal bir tahlilden hareket eden, «özellikler gösteren bir sosyalizm» olmak durumundadır.

Sayın Genel Başkan diğer taraftan, Büyük Kongrece benimsenen görüşe saygı gösterilerek, fikir tartışmalarının yapılmasını önerdiğine göre ve bir fikre gösterilebilecek en büyük saygı da onu ciddi bir eleştirme süzgecinden geçirmek olduğuna göre, yukarıda özetlediğim ve gene Genel Başkanın deyimini kullanarak «Horlanma» teorisi olarak adlandırdığım teoriyi, elimizden geldiği kadar objektif bir eleştirme süzgecinden geçirmek lazım.

TEORİ Türkiye'ye özgü bir sosyalizm tipi geliştirmeye yöneldiğine göre, teoriyi Türkiye'nin tarihi ve bugünkü somut şartlarına göre ele almak gerekir. Tarihi olarak ve bugün Türk emekçisi, özel ve olağanüstü bir şekilde horlanmış mıdır veya horlanmakta mıdır?

Şurası muhakkak ki, kapitalist ve kapitalizm öncesi toplumlar «sınıflı toplumlar» olduklarına göre bunların hepsinde ve bu arada Osmanlı Toplumunda ve arkasından Türk Toplumunda sınıflar vardır, ve dolayısıyla sömüren ve sömürülen sınıflar vardır. Dolayısıyla, az veya çok sömürme vardır. Sömürme, yani üretici sınıfların, ürettiklerinden daha azını tüketmeye zorlanması ve aradaki farkın üretici olmayan sınıfların elinde toplanması olayı, bütün temel iktisat olayları gibi, toplum yapısında muhakkak bazı izler bırakır. Mesela, üreticinin elinden, ürettiğinin bir kısmını almak için bir miktar zorlama, bir miktar da ikna gerekir. Zorlamayı sistemli, tutarlı bir şekilde yapmak için ortaya çıkan çeşitli formüllerin en gelişmişine de devlet örgütü diyoruz. Fakat aşağı yukarı hiçbir toplum bu işi sadece zorlamayla yapamaz. Bir miktar da ikna gerekir; o halde sosyal değerlerin, sosyal sınıfların ideolojilerinin, adalet, ahlak anlayışının bir kelimeyle sosyal üst-yapının öyle olması gerekir ki sömürme olayı, hiç olmazsa bir ölçüde «normal» görünsün. Üst-yapının böyle olması demek, hakim ideoloji, ahlak ve siyasi düzeni karşısında sömürülen sınıfların hor görülmesi, aşağılanması demektir. Sistemin başarısı bu inançların mümkün olduğu kadar yaygın bir şekilde paylaşılmasına bağlıdır.

O halde horlanma bütün sınıflı toplumların bir ortak özelliğidir. Acaba horlanma olayı Türk toplumunda daha özel, daha aşırı bir derecede midir ki, Türk sosyalizmi bu noktadan hareketle özel bir kimlik kazansın?

Bu soruya cevap vermek için kaçınılmaz bir şekilde uluslararası karşılaştırma yapmak zorunluğu ortaya çıkmaktadır. Akla gelen bütün örneklerse, Türk toplumunda horlanma olayının olsa olsa daha az bir derecede meydana gelmiş olduğunu düşündürmektedir.

Türk -veya Osmanlı- toplumunda hiçbir zaman, Hindistan «kast» sistemindeki katı ayırım olmamış, hiçbir zaman hiçbir sınıf «dokunulmaz» olmamıştır. Yine Hindistan'da olduğu gibi, Batı Avrupa ülkelerinde sanayi devrimi olduğu zaman, tezgahla pamuklu dokuyan zanaatkarın parmakları baltayla kesilmemiştir. Türk toplumu hiçbir zaman esir pazarlarına kaynak olmamış, çalışan sınıfları hiçbir zaman ABD'deki zenci esirlerin horlandığı ölçüde ve derecede horlanmamıştır. Türk köylüsü üzerindeki ağır ağa, bey veya şeyh baskısı hiçbir zaman, 19'ncu asır Rus köylüsünün büyük toprak sahiplerinden gördüğü baskı kadar ağır ve haysiyet kırıcı olmamıştır. Hattâ Türk köylüsü hiçbir zaman, Orta Çağ Batı Avrupası köylüsüne feodal beylerin yaptığı muameleyi görmemiştir veya o derece yaygın, genel, hukuki, normal bir zulüm görmemiştir.

Eğer tarihî kaynakların hepsi birden bizi yanıltmıyorsa Osmanlı köylüsü, hiç olmazsa büyük çoğunluğu itibarıyla hukuken hür insandır. Hattâ en az 16'ncı Asır ortalarına kadar fiilen hür insandır. Vergisini ödedikten sonra, askerlik için bile zorlanamaz. Şikayet mercileri vardır ve bu merciler önünde hem hukuk, hem Osmanlı sistemi bozulup dejenere oluncaya kadar, gerçek statü bakımından eşittir.

CUMHURİYET döneminde de, en kötü varsayımlarla, köylünün hukuki ve fiilî statüsünün, Osmanlı devrinin en kötü zamanları kadar kötü olduğunu, fakat daha fena olmadığını kabul etmek yanlış olmaz sanırım.

Lütfen yanlış anlaşılmasın; Osmanlı veya Türk toplumunda çalışan sınıflar sömürülmemiştir veya horlanmamıştır, demiyorum. Elimizde rakamlara dayanan çalışmalar yok ama, herhalde bu sınıfların en az diğer ülkelerdeki sınıflar kadar sömürüldüğünü farzetmek yanlış olmaz. Diğer taraftan diğer ülkelerdeki sömürülen sınıflar kadar horlanmadıklarını gösteren kanıtlar var. Bu kanıtları da zayıf veya yok saysak bile, Türk toplumunda özel ve aşırı bir horlanma oranı gözlemine dayanarak özel bir sosyalizm teorisi ileri sürmek için, bu aşırı horlanmayı daha akla yakın gösterecek kanıtlar ileri sürmek gerekir. Aksi halde bu teoriyi bilimsel dayanağı olmayan, hissi bir teori saymak zorunluğu çıkar ortaya.

Veya Türk toplumunun, özellikle sömürülen sınıflarının, zulme, horlanmaya karşı diğer ülkeler halklarından daha hassas, daha az tahammüllü olduğunu isbat etmek gerekir. Bu isbat belki mümkün olur, fakat sadece «ırk» özelliklerine dayanan bir siyasi hareket için ikna edici bir temel olacağından, bence yeni bir sosyalist teoriye temel olamaz.

EMEKÇİ sınıflarımızın oy hakkına başka memleketlerde pek eşi görülmemiş bir kıskançlıkla sahip çıkmaları meselesine gelince... Türk emekçi sınıflarının oy haklarına bağlılıkları konusunda hiç şüphe yok ve siyasi süreç hakkındaki şuurlanmaları arttıkça bu bağlılıklarının artacağı da muhakkak. Ancak bu normal olayın başka ülkelerde eşinin pek görülmemiş olması fikri de yine çok inandırıcı görünmüyor. Gerek dünya basınından hepimizin okudukları ve gerekse T.İ.P. Genel Başkanının kişisel gözlemlerine dayanarak yaptığı açıklamaların bıraktığı intiba, mesela bir Vietnam halkının ve özellikle çalışan sınıflarının oy haklarına bağlılıkları sebebiyle, fizik olarak ortadan kaldırılma tehlikesini bile göze aldıkları, ve kendilerine oy hakkı tanıyan Cenevre Anlaşmaları uygulansın diye belki tarihin en tahripkar saldırılarına göğüs gerdikleri şeklindedir. Eminim başka misaller de bulunabilir. O halde Türk halkının, ve çalışan sınıflarının yüksek hasletlerini inkar etmeden, diğer uluslara da bu hasletlerden bir pay tanımak gerekir.

Dolayısıyla bu bakımdan da Türk sosyalizmini «başkalaştırmak» bir miktar keyfi görünmektedir. O halde Türk sosyalizmi de halkın ve çalışan sınıfların oy hakkına saygılı olmalı, bu hakkı meşruiyetinin temel dayanaklarından biri saymalıdır. Aynen, bildiğimiz bilimsel sosyalizm'de olduğu gibi...

Dünya gençliğini kimler sürüklüyor

Necdet ONUR

«Üniversite gençliği niçin isyan etmiştir?» Eğer bir İtalyan gencine bu soruyu yöneltecek olursanız,

«Üniversite ne öğretir?» sorusu ile karşılaşırsınız? Ve siz bu soruya kafanızda cevap düzenlemeye çalışırken, İtalyan genci kendi sorusunu, gene kendisi cevaplandırarak şöyle der:

«— Üniversite emir vermeyi ve emre uymayı öğretir... Üniversite öğrencileri ikiye ayrılmışlardır. Bunlardan biri, azınlıktaki elit tabaka, yani emir verecekler... Öteki ise, niteliği olan işçilerden kurulacak emir alacaklar... Üniversitelerin rolü, bu iki çeşit öğrenciye nitelik öğretmek değil, kapitalizmin bünyesindeki otorite ve hiyerarşi ideolojisini empoze etmektir. Yani, üniversiteler sınıflar toplumunu ortaya çıkarır. Üniversite reformları için mücadele, sınıf sistemini ortaya koyduğu için, kendiliğinden anti-kapitalist bir mücadeledir.»

Şimdi gelelim gençlik isyanının liderlerine...

COHN — BENDİT

Dany'nin, Fransa'ya kaçırıldığında siyaha boyanan saçları eski rengini almaya başlamıştır. Bir s'ire sonra tekrar saçları kızıllaşacak olan Dany,

«— Komünist olup olmadığı» yolundaki bir soruyu şöyle cevaplandırmıştır:

«— Ben işçiler için bir işçiyim. Bu komünistlikse, o zaman komünistim.»

Aynı Daniel Cohn Bendit, Mayıs olayları sırasında Fransa Genel İşçi Konfederasyonu Genel Sekreteri George Sebuy ile yaptığı televizyon tartışmasında şöyle demiştir:

«— Komünistler bana tahrikçi diyorlar, kuduz köpek diyorlar. Haklıdırlar. Ve bugünden başlayarak Komünist Partisi'ni tahrik edeceğim. Fabrika kapılarına gideceğim, Stalin'ci domuzlar hakkında ne düşündüğümü söyleyeceğim.»

Dany, sürekli değişiklik ve devrimden yanadır. Bir gün işçiler ile öğrenciler arasında fark kalmayacağına inanmaktadır. Öyle bir zaman gelecektir ki, öğrenmek ve çalışmak birlikte mümkün olacaktır.

Burjuva toplumun devrilmesi gerektiğini savunan Dany, gerektiğinde şiddetten yanadır, fakat reformları ve tavizleri de, elverişli ise kabul etmeyi düşünür... Bir toplum modeline inanmayan Dany, Marx ve Lenin'in etkisi altındadır ve,

«— Bizim davranışımızın gücü, kontrol dışı âni hareketlere dayanmaktadır» demektedir. Debray'nin, hareketin ideolojiyi uyardığı tezini kabul eden Cohn Bendit, şu rotayı izlemektedir:

«— Şimdiki amacımız yalnız devirmektir. Ondan sonra sol gelecektir. Fakat bu Wilson tipi bir hükümet olacaksa, ufak tefek reformlar teklifi ile yetinecekse, aşırı sol harekete geçecek ve gerçek değişiklik için baskıya devam edecektir.»

ALOİN KRİVİNE

Fransız polisi, Mayıs olaylarının başlıca sorumlusu olarak 27 yaşındaki Aloin Krivine'i, Gore Saint Lazare'da tutuklamıştır.

Krivine, kanunun yasakladığı **«Genç Komünist İhtilalciler - J.C.R.»**ın Troçkici gençlik hareketinin lideri olarak ün yapmıştır.

Fransa'daki Mayıs Devrimi'nin birinci planda görünen kişileri Daniel Cohn Bendit ile Öğrenci Birliği Başkanı Jacques Sauvagest'dir. Fakat, Fransız gençliğinin isyanının ardındaki büyük güç Krivine olmuştur.

RUDİ DUTCHKE
— Alman gençliğinin lideri —

Krivine'in, her an binlerce öğrenciyi ardına takıp hareketi yenilemesinden korkan Fransız polisi, onu, yasaklanmış harekâtı yeniden sahneye koyma suçu ile mahkûm ettirebilmek için delil aramakta ve açtığı geniş soruşturmayı sürdürmektedir. Ancak Krivine'in mahkûm edilmesinden sonra hareketin yeniden başlamasından da endişe edilmektedir.

RUDOLF DUTSCHKE

Dutschke örnek bir sosyoloji öğrencisidir. Oğluna Che Guevara'nın anısına saygıdan Che, peygambere saygıdan Osee adlarını verince, küçük Dutschke'nin adı **«Che Osee»** olmuştur. Bir Amerikalı ile evli olan Dutschke, 1961 yılında Doğu Almanya'dan batı'ya geçmiş ve Mao, Marx, Lenin, Rosa Luxemburg'tan kültürünü almıştır.

Sürekli değişiklik, gelişme ve siyasi uyanıklığın gereğinden söz eden Dutschke, içki ve sigara kullanmaz ve eskiden iyi bir atlet olmakla övünür.

«— Ben sosyalizm için mücadele etmiyorum, sosyalist ütopi için mücadele ediyorum» diyen Dutschke, 1966'da Bonn'da koalisyona hücum eden konuşması ile tanınmış ve bir faşist tarafından vurulduktan sonra da büyük ün yapmıştır.

Dutschke şöyle der:

«— Burjuva karakterinin çelişkisi, yarattığı üretim gücünün, bireylerin ihtiyaçlarını gidermekte kullanılan zenginliğin, ona yabancı duruma gelmesi ile başlar. Üreticinin, ürettiği şeylere yabancı kalmasıyla toplumsal yabancılaşma olayı başlar. Bu aynı zamanda yürürlükteki sistem karşısında pasif kalmasını, onu tanımamasını da belirtir. Fakat, bu uzaklaşma, bu tanımama bilinçli değildir. Günlük üretici faaliyet içinde, bireyin toplum içindeki görevleri gereğince bu uzaklaşma onu iktidar sahibi olma yeteneklerinden yoksun kılmaya başlar. Bu durum kişide yaşadığı evrende yerini bulma, evrende olanları inceleme yeteneğini de ortadan kaldırır. Böylece ortaya çıkan pasiflik, yardım edememe durumu, ferdin karşısında hakim güçlerin doğmasına yol açar. Daha doğrusu sermayenin hakim olması gerçekleştirilmiş olur. Biz bu konuda şöyle düşünüyoruz. Sokağa döktüğümüz münakaşalarla kendimizi ve öteki kişileri, kapitalist toplumun yarattığı karakter silikliğinden uzaklaştırmaktayız. Bir yandan sistemin mantıksızlığını, bazı teşekküllerin terör yaratma isteklerini ve polisin vahşiliğini gösterilerimizle ortaya koyarken, öte yandan sistemin zedelenemez olmadığını ispat ettik.

Otoriter bir toplumda büyüyen insanlar olarak, eğer topluma sahip çıkarsak ve sistemin güç sahibi iktidarı tarafından reddedilen kişiler durumuna gelirsek, iktidar değişir yada yıkılır. Tarihin insanlar tarafından yapılmış olması, fakat bizim bunu olayların oluşu sırasında bilmememiz yeni insanların yetiştirilmesi gereğini doğurmaktadır. Böyle eğitim ancak, yürürlükteki sistem ile çatışarak anlamlı ve mümkün duruma gelir. Yeni insanlar yaratılmadan başarılı bir devrim söz konusu olamaz. Böylece, bizler iktidar ile çatışmalarımızla yeni insanlar olmaktayız. Siyasal mücadelelerimiz ile insanlığımızı tanıtmaktayız. Sosyal kurtuluş düşüncesinin topluma mal edilmesini sağlamaya çalışmaktayız...»

Çeşitli ülkelerden gelen dünya gençlik liderleri, Cohn-Bendit ve Tarık Ali ile birlikte...

KARL WOLFF

1943 yılında Dünyaya gelen Karl-Dietrich Wolff Alman Sosyalist Öğrenciler Birliği Başkanıdır. 13 yaşında Sosyal Demokrat Parti gençlik teşkilatına giren Wolf, 16 yaşında bir yıl için gittiği Amerika Birleşik Devletleri'nde Medeni Haklar yürüyüşünün örgütlenmesinde rol oynadı. 1960 yılında babası bir trafik kazasında öldükten sonra, Alman ordusuna girerek subay oldu.

Fransızca, İngilizce ve Portekizce'yi gayet iyi bilen Wolf, Kafka'nın lirik şiirlerini Almanca'ya çevirmekten büyük zevk alır ve Alman Ordusu'na girerek subay olduğu devre için **«Fırsatçı bir düşüş»** der...

Kendisi ile yapılan en son röportajlardan birinde Wolf şöyle demiştir:

«— Düşünce hürriyetinden yanayız. Rosa Luxemburg'un dediği gibi, bu aynı zamanda başkalarının bağımsızlığı anlamına da gelir. Fakat, düşünce hürriyetinin yanlış kullanılabileceğine de inanıyoruz. Basın hürriyeti demenin, yalnız zenginlerin ve tröstlerin kendi düşüncelerini satma hakkı demek olmadığına da inanıyoruz.»

TARIK ALİ

İngiltere'deki gençlik hareketlerinin en renkli kişisi Tarık Ali'dir... 24 yaşındaki Ali, Pakistan'dan geldiği İngiltere'de, 1965 yılında Oxford Öğrenci Birliği Başkanlığı yapmıştır. Şiddetten nefret ettiğini söyleyen Ali,

«— Fakat bazı anlarda da şiddetten başka başvurulacak bir şey kalmıyor» demektedir.

Amacının, parlamento dışı bir muhalefet kurmak olduğunu sık sık tekrarlayan Tarık Ali, bugün İngiltere'deki Vietnam Dayanışma Kampanyası'nın lideridir...

DAVİD ADELSTEIN

İngiltere'ye 1961 yılında Güney Afrika'dan gelen Adelstein, Güney Afrika'daki faşist ve otoriter hükümetin kendisini etkilediğini belirterek, Küba İhtilali ile Che Guevara ve Mao'ya inandığını söylemektedir.

The Times gazetesine verdiği demeçte düşüncelerini şöyle açıklamıştır:

«— Öğrenci gücü, bütün öğrencilerin kontrolü anlamına gelmektedir ve içine öğretmenleri de alır. En büyük amacımız, tesislerin demokratlaştırılmasıdır. Biz anayasanın sınırlandırmalarını kabul etmiyoruz, çünkü bunlar demokratik değildir. Biz demokrasinin başarısızlığa uğradığı zaman yapılması gereken ne ise onu yapıyoruz.»

MOTOKASU TANİ

Japon öğrencilerinin 25 yaşındaki lideri Motokasu Tani, iki üniversiteye birden kayıtlıdır. Üniversiteyi, insanları iş hayatına yetiştiren bir kitle üretim makinesi olarak kabul eden Tani, çok zengin bir ailenin çocuğudur.

Karşılıklı konuşmalarda sakin ve sessizdir, fakat sokak çatışmalarında bambaşka bir kişilik kazanır. Troçki ile Marx'ı okuyan Tani'ye göre devrim devamlı bir süreç izlemelidir. Japon gençlerinin görevinin yeni bir toplum kurmak olduğunu belirten Tani'nin, Japonya'daki militan Sampa Teşkilatı'nın ikinci adamı olduğu genel merkezin duvarında,

«— İdeoloji aşktan üstündür» sloganı yazılıdır.

TOM HAYDEN

Esmer ve yakışıklı olan Tom Hayden, daima şık, daima terbiyeli, daima sakin bir insandır...

Konuşurken gözlerini bir noktaya diken Hayden, üstün bir teşkilatçıdır ve liberalizmi eleştirirken şöyle der:

«— İnsanların kendi kararlarını kendilerinin vermeleri üzerinde durulmaktadır. Karar vermekte merkezileşmekten uzaklaşmalılar, yüksek liderlerle anlaşmayı reddetmeliler, bu toplumun çekici ve baltalayıcı etkilerinden kurtulmalıdırlar. Amerika'da kişiler kendi güçlerinden, örgüt üniteleri için feragat etmişlerdir. Ve bu gücün tekrar kazanılması bu hareketi ülkenin geri kalan kısmından farklı kılmaktadır. Ve böylece yeni tip bir insan ortaya çıkacaktır.»

1940'da dünyaya gelen Tom Hayden, Amerikan gençliğinin belli başlı radikal örgütü **«Demokrat Toplum için öğrenciler»**ı kurmuştur.

1962'de **«Port Huron Statement»** gazetesinde yazarlığa başlayan Hayden, çok başarılı öğrencilik yıllarının sonunda **«Michigan Daily»** Gazetesine başyazar olmuştur. Medeni haklar hareketi ile aktivistlere katılan Hayden, iki kere Vietnam'a, bir kere de Küba'ya gitmiştir.

Amerika'daki öğrenci liderlerinden ikincisi Carl Oglesby'dir. 1935 doğumlu Michigan Üniversitesi mezunu Oglesby, 1965'de Demokrat Toplum için Öğrenciler teşkilatı başkanlığına seçilmiştir.

Tabii isyan eden dünya gençliğinin liderleri bu kadar değildir. Bizim ele aldıklarımız çeşitli haberleşme araçları yoluyla bütün dünyanın tanıdığı gençlik lideridir... Gençlik liderlerini tek tek ele alıp uzun uzun incelemek için dergi sayfalarının yeterli olmadığı da göz önünde bulundurulmak gerekir...

■

Gelecek hafta

Öğrenci-İşçi ittifakı

TiCARET ODASI SOL AKIMLAR VE TiP İÇiN NE DÜŞÜNÜYOR?

Erol ERTANIR

ÖZEL SEKTÖRÜN TEŞKİLÂTLANMASI MESELESİ

İsmail Hüsrev TÖKİN

İstanbul Ticaret Odası Genel Sekreteri

ÖZEL sektör mensupları, bunların meslek kuruluşları ve bilinçli, bilinçsiz, ücretli, ücretsiz şakşakçıları, kapitalist düzenin Türkiye'yi kalkındıracağı iddiasındadırlar.

Bu iddianın ne dereceye kadar doğru olduğunu anlıyabilmemiz için, iddiada en ileri giden özel sektör meslek kuruluşlarının neler olduklarını, kimler tarafından nasıl yönetildiklerini incelememiz gerekir.

O zaman, Türkiye'yi kalkındırma iddiasında olanların kendi öz kuruluşlarını nasıl yönettikleri, **«dünyaya nizamat»** vermek isteyenlerin **«hanelerindeki bin türlü teseyyüb»**ün neler olduğu meydana çıkacaktır.

Özel sektörün meslek kuruluşlarının başında, hiç şüphesiz, odalar ve borsalarla Odalar Birliği gelir. Odalar deyimi içinde de

1) Ticaret Odaları,
2) Sanayi Odaları ve
3) Ticaret ve sanayi odaları vardır. Odalar Birliği ise Türkiye'deki bütün oda ve borsaların Ankaradaki müşterek sözcüsü, yani birliğidir.

Odalar hakkındaki 5590 sayılı kanunun 1. maddesi, odaların:

a) Meslek hizmetleri görmek,
b) Meslek ahlâk ve dayanışmasını korumak,
c) Ticaret ve sanayiin genel menfaatlere uygun şekilde gelişmesine çalışmak.
d) Ve bu maksatlarla verilecek işleri yapmak.

üzere kurulan tüzel kişiliği haiz ve meslek kuruluşu niteliğinde kamu kurluşları olduklarını belirtir.

Odalar bu işleri hakikaten yaparlar mı? Sözlerimizin daha başında belirtelimki, **«Hayır»**.

Odalar, bu asil gayelerin paravanası arkasında, bin bir dolabın döndüğü, hiç bir işe yaramaz ve memleketin başına bela kuruluşlardır. Odalar, mason dernekleri, iktidar partilerinin beşinci, altıncı derecedeki yardakçıları ve bunların adamları için yiyim yuvası

ÖZEL SEKTÖRE SiYASi RAPOR!

Birtakım politik ve sosyal akımlar, yeraltı sularına benzer ve uzun zaman gizlide kaldıktan sonra yüzeye çıkmak imkân ve fırsatını bulurlar. 1960'dan sonra Türkiye'de de çeşitli politik ve sosyal akımların, hızlarını tedricen arttırmak suretiyle memleket yüzeyine yayılmakta olduğunu görmekteyiz. Bunlar sağ, sol, ortanın solu gibi isimler altında gruplanmakta veya gruplandırılmaktadır.

Sözünü ettiğimiz akımların bir kısmının yeni demokratik düzen içinde kuvvetli teşkilâtlanma çabası göstermekte olduklarını, politik ve sosyal çatışmalarda mütesanit bir cephe kurmak imkânını bulduklarını müşahede etmekteyiz. Bilhassa sol akımlarda belirli bir şekilde ortaya çıkan bu nevi hareketler karşısında birçok çevreler özel sektörün tepki gösteremediği, kendi sosyal, ekonomik ve politik menfaatlerini temsil edecek bir teşkilâtlanmaya gidemediği görüşünü ileri sürerek özel sektörün de teşkilâtlanmasının zorunluluğunu savunmaktadırlar.

● Sosyal alanda özel sektörün tek teşekkülü olarak İşverenler Sendikası gösterilebilir. Bu örgüt, iş anlaşmazlıklarında özel sektör menfaatlerinin işçi karşısında temsilcisi olarak yer almaktadır.

İşçilerin sendikalar halinde birleşmeleri, özel sektörü de işveren olarak teşkilâtlanmaya mecbur etmiş ve İşverenler Sendikası kurulmuştur. Ancak, işçi sendikaları, menfaatlerini savunma bakımından işverenlere kıyasen daha mütesanit hareket etmektedirler. Meselâ, toplu sözleşme konularında işçilerin kendi aralarında pek az anlaşmazlık çıktığı halde, bazı ahvalde işverenlerin bir grev çıktığında iş'in aksamaması maksadı ile isteklerinde birlikte hareket etmeyerek özel anlaşmalara vardıkları, birliği kırdıkları görülmektedir. Özel müteşebbisin ferdi çıkar yerine özel sektörün genel menfaati bakımından cephe birliğini koruması icabetmektedir. Bu alandaki teşkilâtlanma tatmin edici değildir.

İşverenler Sendikasının bürokratik bir teşekkül haline gelmek istidadında olduğunu ifade etmek mümkündür. İşçi sendikalarının dinamizmini, İşverenler Sendikasında müşahede edemiyoruz. Sendikaların ve T.İ.P.'in gittikçe kesifleşen yayın ve propaganda faaliyeti, işçi'de sınıf şuurunu uyandırmakta ve beslemektedir. Bugün, bir kısım işçilerin A.P., yahut diğer partilerde yer almaları, seçimlerde onlara oy vermeleri, henüz sınıf şuurlarının sisli olmasından ileri gelmektedir. İleride bu partilerin işçi oylarından pek faydalanacakları zannedilmemelidir. Büyük servet kutuplaşmaları karşısında hayat şartları düzelmemiş sosyal gruplar, oylarını servet ehramının tepesinde olanlara vermekte çekimser davranacaklardır. Bu sosyal kanunun varlığını kabul ederek sosyal topluluklar arasında sosyal adaleti ve dayanışmayı tahakkuk ettirecek makul bir sosyal siyaset gütmek, iktidara gelecek partilerin akıllıca bir hareketi olur. Özel sektörün istikbale güvenle bakarak endişesiz çalışabilmesi için, günlük dar menfaatler dışında şuurlu bir sosyal anlayışa varması zorunludur.

Mevcut özel sektör teşekküllerinin iktisadi menfaatlerinden başka, gerek kendi güvenlikleri, gerek memleket güvenliği bakımından hükümetler üzerinde işaret ettiğimiz açılarda etkide bulunması zamanını kaçırmamak lâzımdır. Özel sektörün gerek kendi bünyesinde, gerekse hükümet ile olan ilişkilerinde teşkilâtlanmasını bu manâda anlamak doğru olur. Böyle bir teşkilâtlanmanın nasıl tahakkuk edebileceği hususları hakkındaki pratik teklifler ise şüphesiz bu kısa yazımız içinde yer alamayacaktır. Biz ancak probleme dikkati çekmekle yetineceğiz.

● Özel sektörün siyasi teşkilatlanması konusuna gelince; Ticaret ve Sanayi Odaları gibi mesleki teşekküller için bir siyasi teşkilâtlanmanın söz konusu olacağı söylenemez. Mevcut siyasi partiler (TİP hariç), programlarında özel teşebbüs düzenini savunacaklarını ifade etmişler ve bu yolda teşkilâtlanmışlardır.

Özel teşebbüsün, mesleki teşekkülleri dışında siyasi maksatlar güden teşekküller kurması mümkündür. Partiler şeklinde olmayan bu teşekküllerin Millet Meclisi'nde yer almalarına imkân tasavvur edilemez. Başka memleketlerde Parlâmentoya katılmayan bu gibi örgütler, siyasi partilere destek olmaktadırlar. Tıpkı sosyalist partilerine sendikaların destek olmaları gibi. Sendikalar, kendilerini siyasi olmayan teşekküller saymalarına ve gerçekten de böyle olmalarına rağmen seçimlerde, siyasi ve sosyal hareketlerde daima sosyalist partilerinin en kuvvetli yardımcıları olarak sahneye çıkmaktadırlar. Kuvvetleri de, büyük kalabalıkları teşkilâtlandırmış olmalarından ileri gelmektedir.

Bugün, dünyanın her yerinde siyasi partiler iki gruba ayrılmaktadır. Bunların bir kısmı sendikalar ve hücre teşkilâtı ile geniş işçi ve halk kalabalıklarını teşkilâtlandıran sol eğilimli «kitles partileridir. Öteki grup ise teşkilâtlanmamış kalabalıklara hitap eden partilerdir. Bunların kitle teşkilâtı yerine mahalli temsil nüveleri vardır, bizdeki il, ilçe teşkilâtı gibi. Bununla beraber özel teşebbüs topluluklarını temsil eden partiler şehirlerde esnaf teşekküllerinin, esnaf kooperatiflerinin, diğer meslek kurullarının, köylerde de kooperatiflerin ve diğer köy meslek teşekküllerinin desteğinden faydalanmak imkânını bulmaktadırlar.

Ticaret ve Sanayi Odalarının bünyelerinde gayet kalabalık bir özel teşebbüs camiası teşkilatlanmış bulunduğuna göre, bunların siyasi partilere en kuvvetli yardımcı ve destek olmaları kadar tabii bir hareket olamaz. Ticaret ve Sanayi Odaları, bugüne kadar bu bünyevi kuvvetlerini sahneye koymuş değildirler. Odalarda üyelerin çeşitli partilere mensup olmaları, siyasi parçalanmaya yol açmaktadır. Bu parçalanma, sosyal düzene karşı girişilen hareketler önünde mütesanit bir cephe kurulmasına imkân vermemektedir. Esasen Odalar, günlük dar ticari menfaatlerle görüşlerini sınırlamış olduklarından yüksek seviyeli siyasi bir anlayış da gösteremiyorlar.

Bugün, partiler dışında özel teşebbüs düzeni için çalışan çeşitli teşekküllerin ayakta durabilmesi, ancak maddi yardımlar ile olabilir. Özel teşebbüs teşekküllerinin ise bu teşekküllere maddi yardım yapmak hususunda pek hasis davrandığını günlük misallerde görmekteyiz. Halbuki özel teşebbüs düzeni aleyhinde çalışan teşekküllerin (kaynakları nereden olursa olsun) paraca sıkıntıda olmadıkları meydandadır. Bu da gösteriyor ki, özel teşebbüs varlığının şuuruna henüz yeteri derecede ulaşmış değildir.

Ticaret ve Sanayi Odalarının, meslek teşekkülleri olmaları itibariyle, doğrudan doğruya siyasi bir aksiyonun içine girmeleri mümkün olmamakla beraber, sözünü ettiğimiz örgütleri her bakımdan beslemeleri, siyasi partilerden özel teşebbüs menfaatlerini en iyi temsil ve müdafaa edenlere destek olmaları icabeder. Sosyal düzen konusunda artık şu veya bu parti meselesi ortada olmamalıdır.

Siyasi teşkilâtlanmadan, Ticaret ve Sanayi Odalarının fiilen siyasi teşekküller haline gelmelerini veya bu nevi teşekküller kurmalarını değil, kalabalık üyeleri ile mevcut siyasi teşekküllere destek olmalarını, özel teşebbüs düzenini en şuurlu bir şekilde savunan siyasi teşekküllere ve partilere yardım etmelerini anlamak icabeder.

AÇIKLIYORUZ

haline getirilmiş müesseselerdir.

Odaların yöneticileri, çoğu zaman, imzasını bile atmasını doğru dürüst beceremeyen, haktan, hukuktan haberi olmayan, hattâ keyfi hareektlerini önlediği için bu gibi şeylere kızan kimseler oldukları için odalarda kanun otoritesi değil, komprador otoritesi hüküm sürer. Esasen yetişme tarzı bu olan insanlardan, bundan başka bir şey de beklenemez.

Ancak, kanun, odaları kamu kurumu saydığı, yani onlara, devlet yetkilerini kullanma hakkını tanıdığı için, bu teşekküllerde dönen bütün dolaplar, maalesef, Danıştay Kanunu ile anayasanın anladığı manâda **«İdari tasarruf» sayılır. Ve bu tasarruflara karşı kanun yollarına başvurup olumlu sonuç alma imkânları çok azdır.**

Odalar, devletin, basının, aydınların, üniversitenin ve oda meclislerinin denetimi dışında kalmasını bilmişlerdir.

Odaları teftişle görevli Ticaret Bakanlığının kontrolu bir şekilden ibarettir. Evvela, bizzat bakan, kompradorların partisindedir. Teftiş heyeti üyelerinden bazıları odaların yayın organlarında ücret karşılığı yazı yazarlar ve tekaüdlüklerinde odalara yamanma ümidi beslerler. Hattâ, müfettişlerden birinin oğlunu odalardan birinin Avrupada okuttuğu söylentisi ortada dolaşır durur. **«Böyle gecenin hayr umulur mu seherinde?»**

Simit çalan aç bir çocuk hakındaki haberi özel surette öğrenip resimli olarak baş sahifelerinde veren; kuş uçmaz, kervan geçmez, yılan bağrını sürmez bir yerde iki kişinin birleştiğini veya kumar oynadığını ortaya çıkarmak için özel dedektifler kullanan burjuva gazeteleri, odalar bahis konusu oldukta, düzde akan dere gibi birden sakinleşir, ihtiram durumuna geçerler. Zira, bu işte şaka yoktur. Reklâm kesilir. Odalarda olup bitenler hakkında gazetelerde bir şey yayınlanmaz. Yayınlananlar da **«danışıklı dövüş»** sonucudur.

Bazı aydınlarla bazı üniversite mensupları da, odalara kapılanma yarışında oldukları için, bunlardan söz açamazlar. Odalar ve mensupları, çaldıkları mi-

narelere kılıf hazırlayacak elemanlara muhtaçtırlar. Bu ihtiyaçları dolayısıyla da en tabiî müttefiklerini bu aydınlar ve öğretim üyeleri arasında bulurlar. Hırsızlığın ve vergi kaçakçılığının türlü yolları hakkında görevleri dolayısıyla tam bilgi sahibi olan ve bunlar hakkında takibat yapan bazı devlet memurları, sonradan istifa edip, en çok para verenleri bu bilgilerinden faydalandırırlar.

Özel sektör bu gibi **«cılk»** aydınları hemen kapar.

Üniversite öğretim üyelerinden bazıları da odalarda görev üstlenerek akıl hocalıkları karşılığı büyük paralar alırlar. İşte bu sebeplerdendir ki, yukarıda bahsini ettiğimiz **«aydınlar»**la **«öğretim üyeleri»** incir çekirdeğini doldurmaz **«memleket meseleleri»** hakkında güya ciddi gazetelerimizde sütun sütun makaleler dötürdükleri halde odalardan, ancak hür metlerini beyan etmek veya dikkati kendilerine çekmek için söz ederler.

Ve nihayet, odaları denetleme ile görevli oda meclisleri de **özel** surette dana geldikleri için «şerbetli» (yemekli, içkili demek için bu tabiri kullanıyoruz) durumdadırlar.

Ve böylece, meydanı boş bulan odalar, bildiklerini okurlar, kimse de bir şey yapamaz...

İşte çerçeve içinde verdiğimiz vesika, İstanbul Ticaret Odası'nın nasıl büyük bir sorumsuzluk içinde, kuruluş kanununu da çiğneyerek özel sektörün Türk halkını daha fazla sömürebilmesi ve mutlu azınlık saltanatını sürdürmesi hesapları peşinde koştuğunu ortaya koymaktadır.

İstanbul Ticaret Odası Genel Sekreteri İsmail Hüsrev Tökin tarafından yazılıp oda tarafından bastırılan «Özel Sektörün Teşkilatlanması Meselesi» isimli broşür dikkatle okunduğu takdirde görüleceği gibi, özel sektör, TİP dışında bütün burjuva partilerini kendi safında saymakta, sadece Türkiye İşçi Partisi'ni kendisine düşman olarak kabul etmekte ve sosyalist akımın gelişmesinin önlenmesi için çeşitli tavsiyeler getirmekte, bütün işadamlarını TİP dışındaki partileri desteklemeğe çağırmaktadır.

Sosyalistlerin kişisel çekişmelerle birbirini yedikleri sırada ele geçirdiğimiz bu vesikanın sol harekette sorumluluk almış bütün kişilerce ibretle okunması lâzımdır.

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Yarım yarım olmuyor ...

SIK sık Batı uygarlığından ve Batıya yönelmen söz edenlerin unuttukları bazı gerçekler var. Batı uygarlığı bir kültür ve bilim sorunuysa, bunun içine doldurulanlara da dikkat etmek gerekir. Batı sadece bilimsel araştırmalar, bilimsel yöntemler bulmamıştır. Düşüncelerde, araştırmalarda tolerans tanımıştır.

Kapitalizm olsun, sosyalizm olsun, Batı kültürünün ürünleridir. Bu ürünlerden sadece kaptilalist yöntemi almak, ona özgürlük tanımak, sosyalist yöntemi bir kenara itmek ve onu görmezlikten, bilmezlikten gelmek olmaz.

Ülkemizde uzun yıllar Batı uygarlığından sözedilmiş, fakat bunun bir ürünü olan sosyalizm görmezlikten gelinmiş, yasaklanmıştır. Osmanlı döneminde bir süre sosyalizm konuşulur olmuştur. Hattâ Osmanlı parlâmentosunda sosyalist mebuslara rastlanmıştır.

Osmanlı Meclisinde, anayasa tartışmaları olurken, Vlâhanof Efendi:

«— ...... Osmanlı Sosyalistlerinin efkârını söylüyorum.» diyebilmiştir.

Fakat bu sözlere de fazla dayanılamamış, bu siyasi akımın kökü kurutulmak istenmiştir.

Zamanla Millî Mücadeleye ve Cumhuriyet dönemine dek gelinmiştir. Millî mücadele sırasında, yanıbaşımızdaki Sovyet Devrimi gerektiği kadar değerlendirilememiş, bilimsel sosyalizmi iyice öğrenememiş olan yöneticiler, bu öğretiye herhangi bir moda gözüyle bakmışlardır. Hattâ bir ulusal kurtuluş hareketine girişilmiş olduğu halde, dünya koşulları gözönüne alınırsa bunun ilk başarılı uygulaması bizde gösterilmiş değerli bir örnek olmasına rağmen, analizleri bilimsel sosyalizm yönünden yakın ve uzak doğu liderleri tarafından yapılmıştır. Ho Şi Minh'in, Gandhi'nin yapmış olduğu analizleri hatırlatmak isteriz.

Bilimsel sosyalizm, Sovyet Rusya'da komünist partisinin iktidara gelmesi üzerine, komünizm olarak adlandırılmış, her türlü bilimsel sosyalizme ya bolşeviklik, yada komünizm denmiştir. Bilimsel sosyalizm araştırmaları ve tartışmaları ile bir ülkede iktidara gelen partinin adının komünist olması arasındaki ayrıntıyı belirlemek mümkün olamamıştır. Bu bakımdan konu her açıldıkça, bilimsel sosyalizme, uzun yıllar, ta 1961'lere kadar, hep komünizm denmiştir.

Nitekim ordu içinde, sosyalizm akımı belirmeye başlayınca, Atatürk Ali Fuat Cebesoy'a yazdığı 31.11.1920 günlü telgrafta :

«— Sosyalizm prensiplerinden hangileri ve ne dereceye kadar bizce kabil-i tatbik ve hazım ve kabul görüleceği...» diye açıklamış ve :

«— Komünizm cereyanı nihayet ordunun en büyük kumandanları arasında kalmalıdır...» denmiştir. Bilimsel araştırmanın veya siyasi akımın, ordunun üst kademesinin altında, halk arasında yaygınlaşmasına engel olunmuştur. Bir bilgi gösterisi olarak aydın çevrelerde konuşulmasına (evet), sınıf meselesi olarak işçi ve emekçi çevrelerinde ilgi görmesine (hayır) denmiştir.

Bu davranış uzun yıllar böyle olmuştur. Nitekim 1940'larda yapılan bir solcu tevkifatı sırasında Ünlü Ankara Valisi Nevzat Tandoğan, tutuklanan sanıklardan Keskinli Rıza Bey'in oğlu Yusuf Rıza Süsüpür karşısına çıkarıldığı zaman :

«— Siz Sosyalistmişsiniz... Sosyalizm ne demek? Eğer memleket için gerekli bir şeyse, Cumhuriyetin yararına olacaksa, size ne oluyor? Onu da biz yaparız!» demiştir.

İmalât-ı Harbiye işçilerinin istasyon arkasındaki işyerlerine giderken, çamurda yürümeyip, memurların geçtiği kuru yerden yürümelerinin yasaklanması karşısında, işçilerin işe gitmemeleri (komünist davranışlar) olarak nitelenmiş, çok ihtiyaç bulunmasına rağmen elebaşlarının işine son verilmiştir.

Yanlış anlama, sosyalizmden korkma örneklerini daha çoğaltabiliriz. Bütün bunlar Batı uygarlığı ve Batıya yönelme adına yapılmıştır. Bunu yapanlar da kendilerini Batılı sanmışlardır. Batının kültür ve bilim ürünü olan sosyalizmden korkmuşlardır. Hattâ Ceza Kanununa sosyalizmi yasaklayan maddeler konulurken, sadece (sınıf tahakkümü) üzerinde durulmuş, bilimsel bir tanımlaması yapılamadığından, çok kimselerin (sosyalizm) adına başları derde girmiştir.

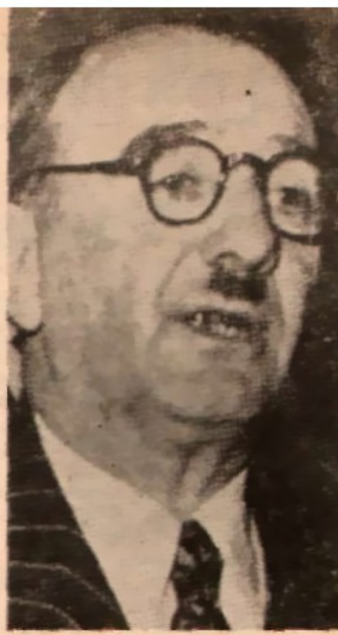
Bugün de durum, zaman zaman, aynıdır. Anayasanın sosyalizme açık veya kapalı bulunuşu tartışmalarının yüce makamlarda oturanlar tarafından açılması, yanlış yorumlamanın sonucudur.

Başkan De Gaulle'ün, aralarında anlaşmazlık bulunan Jean Paul Sartre'a yazdığı «Üstadım» başlıklı mektuptaki seviye ile, bizim anlayışımız arasındaki ayrıntıyı belirtmek hata mı olur?

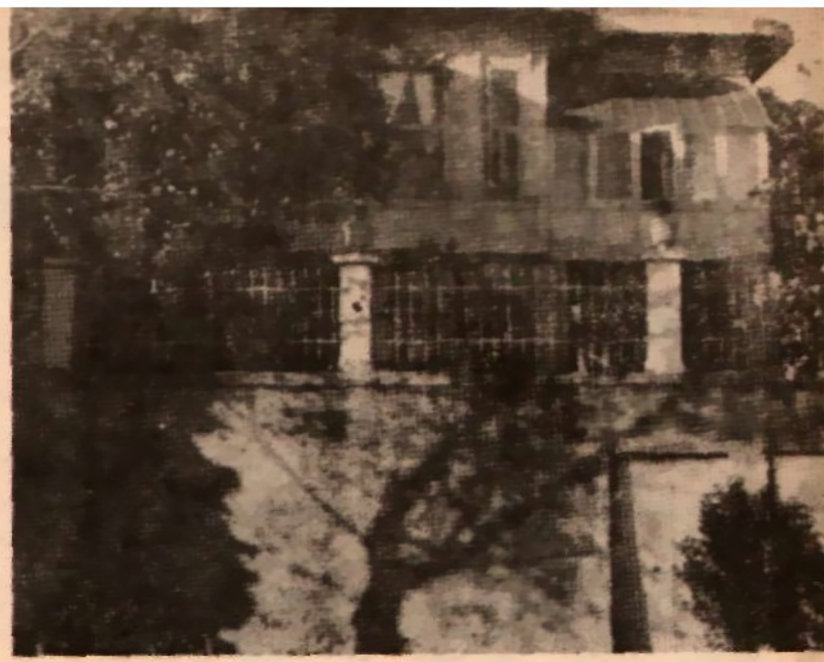
Hem komünizmin tehlikesinden söz edeceksiniz, hem de artık tarihî bir belge olma niteliğinden başka özellik taşımıyan 1847 tarihli bir manifestoyu yayınlandığı zaman yasaklıyacaksınız. Bunun Batılı olma iddiası ile bağdaştırılması mümkün müdür?

Batı uygarlığı, Batıya yönelme, geri kalmış toplumlarda bir fiyaka olarak kullanıldığı sürece, böyle çelişmelere rastlıyacağız. Bir kültürün ya bütün ürünleri birlikte alınır, öğrenilir, ya da yarın alındığı takdirde, yarı kültürlü insanlar ülkelerinin başına geçip göstermelik olarak dururlar. Gerçek aydın olarak bu soy çelişmelerle mücadele, belâlı olsa da zevkli bir yolculuktur.

Türk bilim adamları nasıl alet ediliyor?

FUAT KÖPRÜLÜ
— Amerika'ya hizmet! —

C.I.A.'NIN TÜRKİYE'DEKİ OYUNLARI

Osman S. AROLAT

PROF. İSMET GİRİTLİ
— Amerika'da ders veriyor! —

Amerikalılarla işbirliği yapan profesörlerden Ömer Celal Sarç (solda, Suut Kemal Yetkin (Üstte), Sabri Ülgener (Altta).

DERGİMİZİN 94. sayısında **ülkemizdeki** Amerika'lı **C.I.A. ajanlarıyla ilgili** bir liste yayınlandı. **Yayınlanan** bu listede **«Bruce»** diye **bir isim** de yer almaktaydı. **Bruce Türkiye**'de 1962 yılında **kurulmuş olan** Türk - **Amerikan Araştırma** Merkezi'nin **iki yıldır başındadır.** Yapılan **araştırmaları değerlendirerek (!) Amerika'da bağlı** bulunduğu **merkezlere iletir.**

Aslında bu **merkezin kuruluşu** çok **eski hesaplara dayanır.** 1947 yılında **Ankara'da Dil ve** Tarih **Coğrafya Fakültesi'nin** kapatılan **sosyoloji kürsüsünün öğretim üyelerinden Halaşi** Kun **açıkta kaldıktan sonra** muhalefetin **ünlü «dörtlü takrir»cilerinin sesini dünyaya duyurma** görevini **üzerine aldı. Muhalefet** gazetelerinde **yayınlanan** makaleleri **çeviren Macar asıllı Kun,** bunları **eksiksiz olarak Amerika'ya gönderdi. Ve D.P.'nin dört** liderinin **görüşleri o günlerde** Türkiye'ye **yerleşme** yolundaki **Amerikan** sermayesi ve yardım **anlaşmaları açısından** incelendi.

1950 **yılında** bu incelemelerin de icazetiyle D.P. başa geldikten **kısa bir süre** sonra Colombia Üniversitesi'nde parası Türkiye Hükümeti tarafından ödenen bir kürsü kuruldu. **«Turcic Study»** adı verilen bu bölümün başına 1950 öncesi döneminin gözde çevirmeni Halaşi Kun getirildi. Bunun böyle olması yolunda **en büyük gayreti** sarfedense devrin bakanlarından ve **«dörtlü takrir» sahiplerinden** biri olan Fuat Köprülü'ydü. Halaşi Kun bu değişimden kısa bir süre sonra Macaristan vatandaşlığından ayrılarak Amerikan tebasına geçti.

1962 yılında 16 Amerikan üniversitesi ortaklaşa bir karar alarak Türkiye'de **«Türk-Amerikan Araştırma Merkezi»**ni kurdular. Merkez emrinde Amerikan Hükümeti tarafından ödenen bir fon vardı. Ayrıca, karşılıklı bir bilimsel çalışma yapılıyormuş izlenimini yaratmak için **Türkiye Hükümeti** tarafından ödenen bir fonla, Amerika'da da göstermelik bir kürsü ihdas edildi.

Colombia **Üniversitesinde** kurulan bu kürsüde **dersleri 1962** yılından bu yana **birer** yıl süreyle Türkiye'den giden bazı öğretim üyeleri sürdürdü. Dersleri izleyen öğrenci **sayısı** ise hiçbir zaman iki üç öğrenciyi geçmemektedir.

Türkiye'de kurulan merkez, esrarengiz çalışmalarını rahatça sürdürebilmek için elverişli bir bina aramağa başladı. Kısa bir süre sonra bu iş için Fuat Köprülü'nün, İstanbul'un Akbıyık semtindeki evi satın alındı. Ev bu çalışmalar için her bakımdan uygundu. **Bizans kalıntısı eski surların arasında ıssız bir semtteydi. Ve önü açık denizdi.** Köprülü'nün karısı, bu ara kocası tarafından büyük bir özenle meydana getirilmiş olan ev içerisindeki kütüphaneyi de satmak isteğinde ısrar ediyordu. Kütüphane evi satın alan Amerikalılar tarafından işlemez hale getirildi. İçerisinde tek nüsha el yazmaları da bulunan kitapların bir süre sonra gizlice Amerika'ya kaçırılması ihtimali kuvvetlidir. Böylece binayı satın alanların, eski dost Fuat Köprülü'ye olan minnet borçlarını öderlerken kendi çıkarlarını da gözden ırak tutmamış oldukları ortaya çıkmaktadır.

Şimdi de, iki yıldır bu merkezi Türkiye'de yönetmekte olan Bruce'un bağlı olduğu teşkilatın, C.I.A.'nın çalışmaları üzerinde biraz duralım.

Bilindiği gibi C.I.A., Amerika'nın gizli istihbarat teşkilatı olup bütün dünyada Amerikan emperyalizmi hesabına bilgi toplama görevini üstlenmiştir.

Günün hemen her saatinde C.İ.A.'nın Virjinia'daki merkezine 100-150 haber, söylenti, çeşitli araştırmalar ulaşır. Bu haberler hemen insanla tekniğin karışımı olan tahlil bölümüne aktarılır. Her beş haberden dördünün açık kaynaklardan ve araştırmalardan elde edildiği bilinen bir gerçektir.

Burada konumuz açısından,

Lâbirent

Sömürücülerin basını **zil** taktı da keyfinden **hop oturdu hop kalktı. TİP** dediler, **yani Türk emekçisinin** tek partisi **dediler, ne güzel, kendi** başına kendi çorap **ördü!** Tam sırasıydı, seçim **öncesi, işte şimdi** faka **bastı!** Ama bilemediler. **Tarihin nasıl** yürüdüğünü **bilemedikleri için, yine** bilemediler bu **kavganın** nasıl **doğurgan, önü** açık, ve **öne açık** bir kavga **olduğunu; asıl** kendilerinin başına örülecek çorabın yünü eğrilmekte olduğunu.

Türkiye'de sosyalizmin çıkmaza sokulduğunu, ya da sokulabileceğini sananlar, er geç tuzlu avuçlarını yalayacaklardır. Sosyalizmin bilinci, Türkiye tarihinin ve **Türkiye** toplumunun lâbirentinde. Türkiye halkının elindeki yumağın ucunu araya taraya sonunda sömürücü öküzünü kıstıracak ve binecek gagasına! Öyle **bir lâbirent ki** bu -bunu iyi **bilelim,** iyi **görelim-** burda her bir çıkmaz, çıkışa götürür bizi.

Kavga bir yerde, çıkmazlarımızı, köşebaşlarımızı tespit kavgasıydı. Bugünkü **aşamada** sosyalistçe bilinçlenmenin, sosyalistçe eylemin yoluna **koyma** değil, **bulma,** ve hattâ **açma** kavgasıydı. O yolun **hangisiyse,** elde **hazır** olduğunu, artık orda **rahat** rahat yürünebileceğini **sananlar** aldanırlar. Türkiye henüz sosyalizmin **«arazi** keşfi» dönemini geçiriyor. «Türkiye Sosyalizmi» ardından getirdikleriyle, oportunizme açık bir söz belki. Ama «Sosyalizm tektir!» demek de, bugünkü Türkiye **açısından,** hiç birşey söylemekle bir gibi. Bir çeşit lâf ebeliği

Mesele, özünde, **eldeki eylem imkânlarını sosyalistçe değerlendirme** meselesidir. O halde iş biraz da hattâ biraz da değil, çokça tabana düşüyor. Yukarıdakiler **kendi** doğrularına ne denli inatla sarılırlarsa sarılsınlar, birbirlerinin halkın öz yaşantısına ve bilincine bundan sonra ne yolda davranırlarsa davransınlar, aşağısı, taban, yani partinin halkını öz yaşantısına ve bilincine açık ucu, Anadolu'nun dört bucağında, Ankara'da, İstanbul'da, her iki yanın doğrularından ve yanlışlarından ne kapacağını bu kavgadan sonra çok iyi gördü ve bildi. Tabanın eylemi bundan böyle, şimdiye kadar geçirdiği deneylerin ve bu kavganın ışığında, salim yolda gelişecek; giderek, partinin de eylem yolunu çizecek.

Öküzü ininde kıstırmaya giden yol, kestirmeden değil, bu kavganın ve daha nice kavgaların göbeğinden geçecektir. Türkiye'de sosyalizm kendi içinde her bir kavgadan yine eksiğini gidermiş, fazlasından arınmış çıkacaktır.

T. AĞAOĞLU

Fuat Köprülü'nün Amerikalılar tarafından esrarengiz işler karargâhı haline getirilen Akbıyık'taki evi...

Amerika'lılarla sıkı işbirliği halinde bulunan ve TRT'nin de başına getirilen Prof. Hıfzı Timur

«açık kaynak»tan alınan haberlerin beşte dördü meydana getirdiği gerçeğinin altını tekrar tekrar çizmemiz gerekir.

Bruce'un bağlı olduğu teşkilatın ya; üzerine bilinen gerçekleri böylece hatırlattıktan sonra, biz, yine Akbıyık'taki merkeze dönelim.

1962 yılında kurulduğunu bildirdiğimiz merkez, Türkiye üzerine incelemeler yaptırmakta ve bunları satın almaktadır. Böylece yukarıda belirttiğimiz «açık kaynak» haberleri temin edilmektedir. Merkezin bütün yöneticileri, Bruce gibi, Türkiye üzerine uzman Amerika'lılardır. Çalışma yöntemleri gereğince de C.I.A. teşkilatına bağlıdırlar. Ayrıca bu merkezin Amerika'daki Türk parasıyla finanse edilen kürsüyle de yakın ilgisi vardır.

Merkezin kuruluşuyla birlikte çalışmağa başlayan Amerika'daki kürsüye o tarihten bu yana Prof. Ömer Celâl Sarç, Prof. Hıfzı Timur, Prof. Sabri Ülgener, Prof. Suut Kemal Yetkin, Prof. Halil Inalcık, Prof. İsmet Giritli, Doç. Şerif Mardin giderek sözümona ders vermişlerdir. Bu yıl büyük gürültülerle T.R.T. yönetim kurulu başkanlığından ayrılan İsmet Giritli halen Amerika'daki kürsünün yöneticisi durumundadır. Yapılan açıklamalara göre giden kadronun tüme yakınının çalışmaları (!) beğenilmiş ve takdirle karşılanmıştır.

Bu listenin ilginç bir yanı da, birinin ayrıldığı T.R.T. yönetim kurulu başkanlığına bir diğerinin -Hıfzı Timur- gelmiş olmasıdır. Ayrıca Hıfzı Timur'un kızının sözünü ettiğimiz araştırma merkezinin sekreteri olması da şaşılacak (!) bir rastlantıdır.

Bizce, çalışmalarını gizlilikle ve esrarengiz şekilde yürüten bu merkezle ilgili öğretim üyelerine yapacak tek iş düşmektedir, o da yer aldıkları yönetim kadrolarından ayrılmaktır. Çünkü bu öğretim üyelerinden bir kısmının üyesi bulunduğu İstanbul Üniversitesi Senatosu, bir çok olumsuz kararlar almaktadır. Bunlardan biri de, Danıştay tarafından profesörlükleri onaylanan iki öğretim üyesiyle ilgili kararın senato'ca gerekçesiz olarak uygulanmamasıdır. Mağdur edilen bu öğretim üyelerinden birinin 94. sayımızdaki listede yer alan C.I.A. ajanı, eski İstanbul konsolosu Ralph Redford tarafından ölümle tehdit edildiğini de belirtirsek konu biraz daha açıklık kazanır.

Bu merkezle ilişkisi olan öğretim üyelerinden ikisinin Türkiye Radyo Televizyon Teşkilatı'nın başında yer alması ise, Türkiye'nin ulusal çıkarları açısından duyduğumuz endişeleri artırmaktadır.

Türk - Amerikan Araştırma Merkezi'nin bir çok Türk politikacısı ile ilişki kurmuş olması da, meselenin bir başka ürkütücü yanı olarak ortaya çıkmaktadır.

Faaliyetleri bu yapıda gelişmekte olan Türk-Amerikan Araştırma Merkezi'nin çalışmalarının bütün aydınlarımız tarafından yakından incelenmesi ve ülkemiz çıkarlarına aykırı gelişimlerin bir an önce önlenmesi gerekmektedir. Üniversitelerde yönetime katılma yolunda çaba gösteren gençlerin öğretim üyelerini bu yoldan da kontrol altına almaları ulusal bir görevdir.

ZİYA HEPBİR VE HASAN TÜRKAY, AMERİKALI SENDİKACI HASKİNSİ İLE...
— CIA'nın himayesi altında tehlikeli alâkalar —

CIA, Türkiye'deki sedikacılık hareketine nasıl nüfuz ediyor ?

Kâni ŞENGÜL

TÜRKİYE'de işçi sınıfı gün geçtikçe budanıyor, gün geçtikçe güdükleştiriliyor. Giderek kapitalizmin dilsiz uydusu, kaderine razı, dikensiz gül bahçesine bahçıvan hale getiriliyor. Getirenler, işçi sınıfını kendi kişisel çıkarları için bu hale sokanlar da hiç utanmıyor, hiç sıkılmıyor ve tarihin birgün kendilerinden acı acı hesaplar soracağını hiç mi hiç akıl etmiyorlar...

Çağımızda petrolün sunduğu önem ortadadır. Bilindiği gibi dev petrol tröstleri uluslararası alanda emperyalizmini kurmuş ve genellikle az gelişmiş ülkelerde içteki işbirlikçilerinin de desteği ile ulusal petrol sorunları rafa kaldırılmıştır. Türkiye'de Shell, Mobil, BP gibi belli başlı petrol şirketlerinin siyasal iktidarın da yardımiyle ulusal petrol sorunlarını nasıl bir kıyıya attıkları ve petrolün ulusallaştırılmasına öncülük edenlerin nasıl tasfiye edildikleri hatırlanmalıdır.

Şiş göbekli ve kalın enseli Wallstreet patronları, kurdukları yardım fonları ile emekçi örgütlerinin başında bulunan sözde sendika liderlerine rahatça yardakçılık yaptırmayı başarmışlardır. Petrol alanında faaliyet gösteren Amerika, Kolorado merkezli bir işçi örgütü, Uluslararası petrol ve kimya işçileri federasyonu (IFPCW), fonlardan büyük pay alanlar arasında yer almaktadır.

Amerikan gizli istihbarat örgütü (CIA) yardımlarını genellikle fonlar aracılığı ile yapmakta ve böylece fonlardan yardım alanlar direkt yada endirekt yollarla CIA'ya ajanlık etmektedirler. Zaten CIA'nın kimlere ve niçin yardım yapacağı tartışılmayacak kadar açıktır.

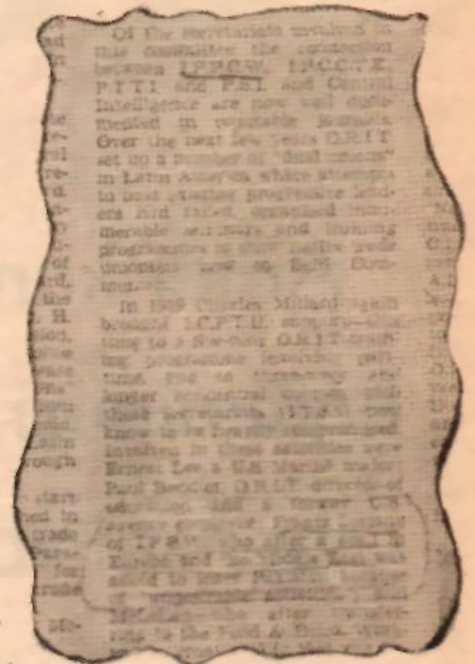
CIA'nın dolaylı yada dolaysız olarak IFPCW'yi beslediği bizzat Amerikan basını tarafından ortaya konmuştur. Halen emekliye ayrıldığı söylenen IFPCW'nın eski başkanı O.A. Knight, CIA'nın finansman kaynağı sayılan fonlardan onbinlerce dolar yardımlar almış ve kendisine sorulan sualleri tamamen cevapsız bırakmıştır.

IPFCW'nin az gelişmiş ülkelerin hemen hepsinde örgütlenme eylemi vardır. Türkiye'de bu sermaye çevrelerinin yan örgütü durumundaki federasyona ilk üye Petrol-İş Sendikası'dır. Petrol-İş Sendikası bilerek yada bilmeyerek bu federasyona üye olmuştur. Ancak, bugün açıkça IPFCW'nın özü anlaşılmıştır. Buna rağmen bu örgüte bağlılığı sürdürmek ve onunla maddi ve manevi ilişkileri devam ettirmek herhalde pek fazla akıllıca bir iş olmasa gerekir.

Bununla birlikte tröstlerin ve CIA'nın kukla işçi örgütü durumundaki IPFCW Türkiye'de sinsi sinsi örgütlenmekte ve çevresini Petrol-İş'in dışına yaymaktadır. Bunun için akıllı IFPCW Türkiye'de bir temsilcilik ihdas etmiş ve başına da tanınmış sendikacı, Petrol-İş'in eski başkanı Ziya Hepbir'i getirmiştir. Hepbir bu örgütün Türkiye'de en gözde adamı durumundadır. Yeni temsilcinin de gayreti ile IFPCW, Çimse-İş, Kauçuk-İş ve Kristal-İş sendikalarını kendi bünyesine almıştır. Bu son duruma göre Wallsreet'in ensesi kalın akıllı patronları ve Amerika hesabına onları koruma kla görevli CIA, petrol, cam, lâstik kimya ve metal dışı maden sanayiini kontrolü altına alma hesabı peşindedir. Bunlardan lâstik sanayii hariç diğerlerinde başarıları tamdır. Ancak, Kauçuk-İş devrimci ve güçlü Lâstik-İş'in karşısında «onların isteğine uygun biçimde» boyunu doğrultamamıştır.

Bundan bir süre önce IFPCW'nın Loyd Haskins adlı genel sekreteri Türkiye'ye gelmiş ve kendisine Liman Lokantasında mükellef bir ziyafet çekilmiştir. Ayrıca aynı feedrasyonun bir de Avrupa temsilcisi vardır ki bu güleç yüzlü, şişko Türkiye'ye sık sık uğramakta, çeşitli temaslarda bulunmaktadır. Frantz Loriaux adlı bu tröst adamının bir CIA ajanı olduğu ve Pakistan'da istenmiyen adam ilân edilerek sınır dışı edildiği dış kaynaklarda açıklanmıştır.

Görülüyor ki CIA, kendine göre önemli olan işkollarında kurulu sendikaları kontrol altında tutmak ve onların emekçileri uyandırıp sosyalizm doğrultusunda bilinçlendirmelerine engel olmak için mebzul miktarda dolar harcamaktadır. Doları alanlar da bu büyük nimet karşılığında emekçilerin uyanmaması pahasına ellerinden geleni yapmakta ve sosyalist öncülerin sanayi alanlarından tasfiye edilmeleri için sinsi sinsi mücadele etmektedirler. Bütün bu uluslararası kombinezon Türkiye'de sendikacılığın işçi sınıfına ihanet eden bir hal aldığını ortaya koymaktadır. Emekçiler, kendi örgütlerinin dış ilişkilerini, yöneticilerinin kimlerle ve nasıl münasebetler kurduklarını iyice bilmek zorundadırlar. Bunlar bilinemediği takdirde, bilmem ne işyerinde çalışarak Amerikan patronuna hizmet etmek töhmetinden kurtulamayacaklardır.

Ziya Hepbir'in Türkiye temsilciliğini yapyan Voice of The Unions'ın Eylül - 1968 tığı IFPCW'nin CIA ile ilişkilerini açıklasayısının kupürü.

Toplumcu Eleştiri ve Sinclair

Türkiye'de «toplumcu eleştiri» adı altında, garip bir eylem sürdürülmektedir. Ne sanatın kurallarını, ne de Marxçı kuramı bilmeyen kimseler, toplumcu eleştirinin tekelini, sövüp saymayla, yaygarayla ellerine geçirmişlerdir. Doğru dürüst bir inceleme yapma yeteneğine sahip olmayan bu kişiler, ona buna saldırarak, dergilerde, gazetelerde boy gösteriyorlar. Hangi ölçüte göre yargı verdikleri belli değildir. Sonuç, sol eleştiri adına çirkin bir sanat ve kültür düşmanlığının yaygınlaşmasıdır. Bu tutum, giderek, «çağımız estetiğe düşmandır» yollu saçmaların bile ulu orta söylenmesine yol açıyor. Sanatı yalnız pratik fayda açısından ele almak, burjuvazinin tutumunun ta kendisidir ve bunun böyle olduğunu ilk söyleyen de Marx'dır. Marx adına aynı bilgisizliğin Türkiye'de hâlâ sürdürülmesi, en azından ayıptır.

Mehmet Doğan'ın Papirüs'de Zühtü Bayar'a cevabını okuyordum. Bay Zühtü Bayar'dan bir alıntıyla karşılaştım (yazısının aslını okumamıştım):

«Böyle olunca, Marxçı sanat kuramında neyin doğru, neyin yanlış olduğunu saptamak, Marxçı felsefedeki ayrımlara bakarak kolaylıkla ortaya konabilir. Proletkult'un, Idanof'çuluğun, giderek Altın Zincir yazarının hiçbir düşünce sistemine dayanılmaksızın ve yöntemsiz olarak, körü körüne eleştirisi, ülkemizde marxçı sanat kuramına ilgi gösteren aydınlar arasında şaşkınlık yaratmıştır.»

RAPP'a, Proletkult'a karşı çıkanların başında Lenin, Gorki, Aragon, Lukacs gelir. Jdanof'un etkisini silmek için günümüzün başta gelen bütün sosyalist yazar ve eleştirmenleri elbirliğiyle çalışıyor. Onların yazılarının, kitaplarının bazıları Türkiye'de yayımlanmıştır. Bütün bu eleştiriler belli bir düşünce sistemine göre, Marxçı düşünce sistemine göre yapılmıştır. Bay Zühtü Bayar ne demek ister, anlaşılır gibi değil. Bugün Türkiye'deki yazarların işi, bu çeşit dar görüşlü akımların niçin yanlış olduğunu açıklamak değildir. Açıklamalar yapılmıştır. Burjuva yazarları tarafından değil, Marxçı yazarlar tarafından yapılmıştır. Zühtü Bayar ve benzerleri, niçin çoktan aşılmış sorunları yeniden ağızlarına sakız yaparlar acaba? Bir düşünce ilkelliğine böylesine inatla sarılmakta amaçları nedir?

Yukarıdaki alıntıda en önemli yanlış, Marxçı sanat kuramıyla ilgili sözlerin arasına, Upton Sinclair'in karıştırılmasıdır. Jdanof, Proletkult kurucuları, kuramı yanlış yorumlamışlardır ama, yanlışları da doğruları da Marxçı kuram içindedir. Üstelik, bugün aşılmışlardır ama, söyledikleri arasında doğru fikirler de vardır. Ama Sinclair'in yeri nedir bu konuda? Sinclair'in baştan başa yanlış, öznel kitabıyla, Marxçı kuram arasında bağlantı kurmaya çalışmak, Marxçı kurama hakarettir ve artık bağışlanamayacak bir bilgisizliğin ürünüdür. Sinclair'e karşı çıkılmasını, Marxçı kurama karşı çıkmayla karıştırmak da bu bilgisizliğin kendini bile aşmasıdır. Marxçı eleştiri yapmak için ortaya atılanlar, hiç değilse Marxçı kalmış yazarların yanlışlarını tekrarlasınlar, buna da bir dereceye kadar saygı gösterilir. Ama Sosyalizm'den habersiz kişilerin yanlışlarını savunmak, utanılacak bir durumdur. Bunu yapan kişi yazı mazı yazmayı bırakır, bir yıl oturup okur en aşağıdan.

«Evet, Jdanof'un da haklı olduğu noktalar vardı,» dedirtince, kendileri de mi hak kazanacaklar acaba? Ama Jdanof hiçbir zaman Upton Sinclair'in ölçütleriyle işe girişmemişti. Marxçı sanat eleştirisi yapmak için, «ezenler, ezilenler, halk sanatı, burjuva sanatı» gibi lakırdıları gevelemek yetişmez. Güç iştir Marxçı sanat eleştirisi. Sanat gibi öznel bir olay karşısında, en bilimsel, en nesnel ölçütleri gerektirdiği için, esere hem çok yakından bakmayı, hem en genel kategorilere bağlamayı gerektirdiği

Amerikancılar eğitimimizi nasıl benzetiyor ?

— Cambazlık filan değil canım, «ikili öğrenim» yapıyorlar!..

Dursun AKÇAM

«Biz bize benzediğimiz gibi geri kalmış ülkelere de benzeriz» diye Can Yücel'in bir sözü vardır. Yalnız geri kalmış ülkelere değil, gelişmiş ülkelere de benzeriz! Biz, benzemek istemesek de onlar benzetiyorlar. Uzun yıllar Müslümanlığın etkisinde bir güzel benzetildikten sonra bayraktarlığını yaptığımız İslam emperyalizmi çökmeye yüz tutar tutmaz da altı yüz yıl «Gavur» diye saldırdıklarımıza benzemeye, benzetilmeye başladık. Fransa, İngiltere, Almanya..... Şimdi de Amerika!

Ne var ki bir benzeyenden yeni bir benzeyene atlamak kolay olmuyor. Benzerlik kalıntısı modeller arasında birtakım transfer zorlukları çıkıyor. Eski benzerlerinden kopmak istemeyenlerle transfer gücü yüksek olanlar arasında zaman zaman post kavgaları oluyor. Şeriatçılık - Gavurculuk (kibar adı ile Batı medeniyetçiliği) kavgası da bu yüzden. Batı medeniyetçileri, Şeriatçılardan bir aşama önde olduklarından siyasal yönetime hakimdirler, Şeriatçılara göz açtırmazlar. Öte yandan Batı medeniyetinin mirasçısı devletler de benzetme yarışından vazgeçmiyorlar. Ancak son benzeyenimiz A.B.D. meydanı ötekilere vermemekte onları yerleştikleri birçok kurumlardan birer birer söküp atmaktadır. General De Gaulle'ün tantanalı ziyareti, İstanbulda Fransızca öğretim yapan bir okulda nutuk çekmesi de etkili olmamıştır. Almanya ile onca yakın dostluğumuz, işçi - döviz alış verişimiz, Alman Başbakanının Türkiye seyahatı, İlköğretimden Alman Avusturya taklidi programın atılarak Vaşington markalı programın konmasını engelleyememiştir!

Benzetilme sıramız Amerikadadır bir yol. İki ülkenin tarihsel kökenlerinde bile varmış bu benzerlik! Amerikalı dostlarımız tarafından Türk öğretmenlerine verilen bir broşüründe de yazılı: «Amerika Birleşik Devletleri haline gelen Amerika kolonilerine yerleşen İngilizler, her kolonide okuyup yazmayı şart koştular. Bunun sebebi dini olup herkesin kilisede dualarını İncilden okumalarını sağlamaktı. Osmanlı İmparatorluğunda da eğitim dini maksatlara hizmet etmiş ve genellikle eğitim dini makamların kontrolü altında yapılmıştır (*)».

Eloğlu benzetmek isteyince daha dünün kolonisine benzetir koca İmparatorluğu!

İlköğretimin benzetilmesi, bilindiği gibi önce Deneme Okullariyle başladı. Birkaç yıl denendikten sonra da «mastırlı» uzmanlarca çok başarılı görülerek deneme programları resmen kabul edildi. Öğretmenlerin kılavuzluğu altında öğrencilerin bol araç ve gereçlerle kendi kendilerini yetiştirme ilkesine dayanan icazetli yeni program, şimdi çoğunda belki tek ders aracı, yetesiye ders kitabı bulunmayan köy okullarında da uygulanmaktadır. Koşullar varsın çok ayrı olsun, önemli olan benzetilmekti! Amerikalı dostlar, öğretmenlere, bunun haberini program kabul edilmeden önce vermişlerdi: «Her iki sistemde de (Amerika - Türkiye) eğitim üç kısma ayrılabilir. İlk tahsil, Orta tahsil, Yüksek tahsil. Her iki sistemde de muayyen yaşlardaki çocukların okula gitmeleri mecburidir. Amerika'da 6-16 veya 18, Türkiye'de de ilkokul çağındaki 7-14 yaş arası çocukların okula gitmeleri mecburidir.

Amerika'da son senelerde 7-13 yaşındaki çocukların %99'u ilkokula gitmektedir. Türkiye'de de bir ve beşinci sınıfı içine alan ilkokullara erkek çocukların %95 ve kız çocukların %62'si devam etmektedir... İlkokullarda müfredat programı her iki ülkede de biribirine benzemektedir. Okuma-yazma, Aritmetik, Milli Tarih, Genel Dilbilgisi, Sağlık, Güzel Sanatlar ve Beden Eğitimini ihtiva etmektedir. Maksat çocuklara mantıki düşünceyi (!) öğretmek ve iyi sıhhi adetler edinmesini sağlamaktır. Amerika'da çocuklar rekabet etmeye alıştıkları gibi işbirliğinin değeri üstünde de durmaktadırlar...»

Ülkemizin gizlerini ince yerlerine değin bilen Amerika'lılar, bir benzetme uğruna öğretmenlere gereksiz ve tutarsız birtakım bilgiler vermekten de çekinmemişlerdir.

Sıra Ortaöğretimde. İlköğretimde olduğu gibi orta öğretimde de Deneme Liseleri açılmıştır, birkaç yıldan beri uygulaması yapılmaktadır. Bazı liselerde, klâsik Fransız sistemi ile «Denemeli» Amerika sistemi yanyana yürütülmektedir. Deneme Liseleri, deneme sınıfları ötekilere nazaran imtiyazlıdır. Sınıf mevcutları az, öğretmen kadroları tamdır. Her türlü araç, dersane, laboratuvar olanakları içinde öğretim yapılmaktadır. Bu farklılık aynı okulun çatısı altındaki sınıflarda da gözükmektedir. Örneğin Ankara'nın Balkiraz Lisesinde Deneme şubelerinin öğrenci toplamları 40'ın üstünde olmadığı halde, klâsik şubelerde bu sayı 75-90 arasında değişmektedir. Okulun asıl öğretmenleri önce Deneme şubelerinin derslerini doldurmuş, yılbaşından bu yana düzenli bir öğretim sağlanmıştır. Oysa klâsik şubelerin çoğu dersleri açık kalmış, açıklar, meslekten olmayan kişilerle doldurulmaya çalışıldığı halde yine de bazı dersler aylardan beri öğretmensiz geçmektedir. Öğrenci velileri, bütün okulun bir an önce Denemeye geçmesini beklemektedirler!

Dostlarımız şüphesiz bu noksanlığı da görmekte, bir an önce benzetmenin çarelerini aramaktadırlar. Diyorlar ki, «Türkiye'deki kılâsik Ortadereceli okullar, ekseriyetle öğrencileri yüksek tahsile hazırlar» Oysa Amerika'da, «Bir lisede genellikle üç tip öğretim yapılır. 1) Aydın vatandaşlar yetiştirmek üzere genel öğretim kursları, 2) Mezuniyetten sonra bir işte çalışa-

için güçtür. Altyapı-üstyapı ilişkilerini kesinlikle belirlemenin en fazla zorlaştığı bu alanda, hele Althusser'in kuramları da ortaya çıkmışken, «Garipçiler CHP döneminin, İkinci Yeni de DP döneminin şiirini yazdılar» gibi, temelsiz, basite indirgeyici yargılar verilmez. Böylesine kolaya kaçanlara, gerekli cevapları, önce Marx ve Engels vermişlerdir.

Sinclair tarihi maddeciliği de, diyalektik maddeciliği de bilmiyordu. Saraya ve aristokratlara dalkavukluk etti diye, basitin basiti bir dar kafalılıkla, koca Shakespeare'i harcamıştı. Tarih içinde sınıfların devrimci rollerinden haberi yoktu çünkü. Oysa Shakespeare, Marx'ın en sevdiği şairdi. Sinclair'in bu yargılarını işitseydi Marx, onu sopayla kovalardı. Tarihi oluşumlar karşısındaki gerçek Marxçı tutumu anlamak için, Engels'in Anti-Dühring'de kölelik ve köleliği yerenler üzerine söylediklerini okumak da yeterli bir ölçüdür. Sinclair'in bütün bunlardan haberi yoktu ve Sinclair için gerekli yargıyı Lenin vermişti, romantik bir Sosyalizm heveslisi olduğunu söylemişti. Zaten Sinclair kendisi de az sonra dönmüş ve kendine yaraşan yeri bulmuştu.

Sistemsiz, yöntemsiz, «körükörüne» Sinclair'e karşı çıkılmasından sıkıntı duyanlar, ilkin, Sinclair'in haklı veya haksız olmasının değil, Sinclair'in Marxçı eleştiri içindeki yerinin, sistemli, yöntemli ve bilinçli hesabını versinler. O zaman tartışmaya devam ederiz.

Murat BELGE

caklar için iş ve meslek kursları, 3) Yüksek okullara ve üniversitelere devam edecekler için yüksek tahsil hazırlıkları... Çünkü Amerika'lılar, demokratik bir ülkede tahsilin sosyal hareket kabiliyeti için hayati olduğu görüşünü paylaşmaktadırlar. Teknolojide meydana gelen ilerlemeler, gençlerin daha tahsilli ve kalifiye olmalarını gerektirmektedir.»

Sevgili dostlarımızın bu düşüncelerini paylaşmamak elden gelmez. Nasıl olsa biz kendi başımıza bir değişiklik yapamıyoruz. Komünistlik olur diye korkuyoruz. Dışarıdan bir zorlama olmasa sittin sene yapıştığımız yerden kopmayız. Ama büyük dostumuzdan gelen tekliflerin başımız üstünde yeri var. Hiç olmazsa benzetilmedeki tempomuz aksamaz. Zati istesek de istemesek de bu kaçınılmaz bir sonuç. Dostlarımız kibarca hatırlatıyorlar, «Aynı zamanda her iki memlekette de eğitim gayelerinin aynı olduğunu lütfen hatırlayınız», diyorlar.

Hiç hatırlamaz olur muyuz? Darısı üniversitelerimizin başına. Ama onlardan da epeyce benzetilenler vardır!

(*) 12 Mart 1968 tarihinde Ankara'nın Balgatındaki Amerikan okullarında «Türk Eğitimciler Günü» tertip edilir. Ankara'dan 60 kadar öğretmen çağırılır. Amerika'nın Türkiye'deki temsilcilerinin de hazır bulunduğu bu «Gün»de öğretmenlere, «Amerika Birleşik Devletlerinde Eğitim» başlıklı bir teksir broşür verilir. Yazıya aktarılan kısımlar bu broşürden alınmıştır.

SOSYALİST BİR PROLETERİN ÇETİN ALTAN'A CEVABI

BUGÜNE kadar bu sütunlarda daima çeşitli gazete ve dergilerde sütun sahiplerinin okuyucularını aydınlatmak, onlara yol göstermek amacıyla yazdıkları yazılardan parçalar alıyordük. Ancak, Bâbıâli'nin sütun sahipleri, her yazdıkları okurları tarafından aynen kabul edilen insanüstü varlıklar da değildir.

En tanınmış fıkracılar dahi, bir yandan yazı yazdıkları gazetenin patronlarının ekonomik çıkarlarını dikkate alarak rota çizmeğe dikkat ederken, bir yandan da her sabah belli bir çerçeve içinde karşı karşıya geldikleri devamlı okurlarının baskısını da üzerlerinde hissederler. Bu okuyucu baskısı genellikle «okuyucu mektupları» yoluyla kullanılır.

Örneğin Akşam Gazetesi'nin fıkracısı Çetin Altan, geçenlerde TİP aleyhinde yazdığı seri yazılardan birinde aynen şöyle diyordu:

«— Ne çare ki bugünkü yöneticiler bu akımın toparlayıcısı olamamakta ve halkla gereken ilişkiyi kuramamaktadırlar. Örneğin benim şahsen aldığım mektuplar tümünün aldığı mektuplardan zannederim bir kaç misli fazladır.»

Çetin Altan'ın yöneticiler hakkındaki bazı tenkitleri ne kadar haklı ise, bu tenkitlerin ortaya konuş biçimi de o kadar seviyesiz ve çirkindir. Hele hele her gün devamlı yazı yazmak ve atraksiyon yapmak imkânına sahip bulunmayan kişilerin karşısına geçip mahalle çocuğu edasıyla, «Ben sizden fazla mektup alıyorum!» diye çalım satmak ve parti yöneticiliğine sırf bu nedenle kendini lâyık görmek herhalde yazarlık ciddiyeti ve sosyalist tevazuu ile bağdaştırılamaz. Çetin Altan'ın koyduğu bu ölçüden hareket edilirse, bir Türkân Şoray'ın, bir Zeki Müren'in, bir futbolcu Metin'in de, TİP yöneticilerinden fazla mektup aldıkları için sosyalist harekette baş tacı edilmeleri gerekecektir.

Kaldı ki, fıkra yazarlarına gönderilen mektupların hepsi de tasvip mektupları değildir. Bir yazar, ne yazarsa yazsın, izlediği çizgiden ne kadar saparsa sapsın okurları tarafından körükörüne izleneceğini de beklememelidir.

İşte, mektup alma şampiyonu Çetin Altan'a en sadık okuyucularından biri tarafından yazılan ve *yayınlanmak üzere bir sureti* de ANT'a gönderilen mektup... TİP Malatya Merkez İlçe Sekreteri proleter bir şoför olan Hüseyin Özşahin, sosyalizm konusunda yazılarıyla kendisini yetiştiren Çetin Altan'ı bugün ondan daha sağlam bir sosyalist olarak nasıl yargılıyor:

Sayın Çetin Altan,

Size böyle bir mektubu yazıp yazmamak için çok düşündüm. Yazılarıyla sosyalist *bilince* vardığım, yıllardır okuyup büyük saygı duyduğum bir yazara karşı çıkmak kolay olmadı.

Yıllarca ezilmişliğin acısını çekmiş bir emekçi olarak, biricik partimiz, umut ışığımız olan TİP'e insafsızca karşı çıkışınıza da elbet gönlüm razı olamazdı. Benim parti sevgim kişilerin sevgisinden çok üstündür. Çevremdeki emekçilerinki de öyle...

Sosyalist bilince sizin yazılarınızla kavuştuğumuzu söylemiştim. Bunu inkar etmiyorum. Ama son günlerdeki, hele kongre sonrası tutumunuz, gözbebeğimiz partimize, bir muhalifin dahi yapmayacağı tahripkâr yazılarınız, sebep ne olursa olsun samimiyetten uzak, hattâ seslendiğiniz biz emekçilere bir ihanettir.

İddialarınızda belki haklısınız. Ama yeni yeni serpilmeye başlamış bir fidan katledilmez. Ne zaman ki gelişir ve dal budak salmaya başlar, işte o zaman sağlam kök üzerindeki dalların daha gür bir şekilde gelişmesini temin için budamak gerekli olurdu.

Emekçilerin öncülüğünden bahsediyorsunuz. Hangi öncülük? Bölücü yazılarınızı yazarken, *bizden düşüncelerimiz paralelinde bir ses mi duydunuz?* Hayır Sayın Altan: Büyüklük kompleksinin verdiği bir tutkuyla, «Ben ne söylersem tebam onu yapar.» zihniyetiyle hareket ettiniz.

Sizin de yazılarınızda her zaman tekrarladığınız gibi «halk uyanıyor.» Evet, hitap ettiğiniz bütün okuyucularınız ve emekçi halk da bu uyanışın dışında değil. Sizden aldığımız bilinçle, sizi denetleyecek, zamansız çıkışlarınızı en sert şekilde eleştirecek kadar uyanıyoruz.

Kendilerini birer efsane kahramanı gözüyle görenlerin, efsane olmadıklarını, sosyalist mücadelede sadece birer militan olabilmeleri lazım geldiğini bilecek kadar uyanıyoruz.

Sosyalist akımı taa bizlere kadar ilettiğinizi övünçle tekrarlıyorsunuz. Evet, gerçekten payınız çok büyük, inkar edemeyiz. Ancak fikirlerinizin de, bir gazete alabilecek ve onu okuyabilecek imkandan yoksun kişilere, yani tabana kimler vasıtasıyla ineceğini de bilmelisiniz.

Bir yazınızda «yaptıklarım *sizlere kalsın. Dâvayı başka arkadaşlarla da yürütürüz*» diyorsunuz.

Bizleri öfkelendiren, yaptığınız hizmetleri başımıza kakmış olmanızdır. Başa kakılan hizmetlerin biz emekçilere gereği yoktur. Bedeli neyse ödeyelim. Daha kaç devre milletvekilliği istiyorsanız, lütfen açıkça söyleyiniz!

Yine bir yazınızda «bu gidişle üç milletvekili dahi çıkaramayacağımızı,» iddia ediyorsunuz. Aciz kanaatimce yanıldığınızı söyleyeceğim. Çünkü, sizin partimize karşı çıkışınız bile güçlenmiş olduğumuzun bir delilidir.

Ortaya çıkarılan büyük m[...] pay etme veyahut da yö[...] me sevdasına düştünüz. Bi[z e]mekçiler henüz ölmediğin[e] göre, pay edilecek mirasımız olamaz.

Bu kadar çektiğiniz ez[iyet] ve yaptığınız hizmetten so[nra] bu yadırgayışımızı belki de [...] ne insanların vefasızlığıyla [yo]rumlayacaksınız!. Fakat sos[ya]list eylemde, hele sizin gibi [en]tellektüel kişilerin hataları nelere mal olacağını, yine s[izin] *yazılarınızdan öğrenmiştik.*

Yaptığınız zamansız ta[rtış]malar yerine, sizleri bun[dan] sonra bilhassa önümüzdeki [ge]nel seçimler için eylem ya[pmay]a davet ediyoruz. Samimi[se]niz buyurun. Değilseniz, s[izi] Bülent Ecevit'e vermiş old[uğu]nuz randevuya gecikmeyin.

Yeni tutacağınız yolda siz[e] başarılar diler, yaptığınız [hiz]metlerin bedelini taksitle de [ol]sa ödeyeceğimizi taahhüt [ede]riz.

18 Kasım 1968
TİP Malatya Merkez İ[lçe] Sekreteri - Hüseyin Özşa[hin]

Onlar ki lâf ile verirler dünyaya nizamat

Siz sürüm için İncil'i tefrika eden bir batı gazetesi olabileceğini düşünebilir misiniz?

Siz sürüm için hıristiyan tarihi tefrikası yayınlayan bir batı gazetesi olabileceğine ihtimal verebilir misiniz?

Gazetelerimizin hepsi ramazanda az çok mukaddesatçı!...

Önce bize lâik basın lâzım!.

FALİH RIFKI ATAY
(Dünya - 27.11.1968)

■

RAMAZAN KÖŞESİ :

Onbir ayın bir Sultanı.
İmam-ı Âzam'ın Cevabı.
İslam Tarihinde ilk ramazanlar.
Hazreti Ali'nin Şahadeti.
Hazreti Muhammed buyurdu ki...

(DÜNYA - 27.11.1968)

Elin ağzı torba değil ki!

Bana ve gazeteme muarız olan birkaç kardeşlerime önemli hatırlatma:

Şehir şehir, kapı kapı dolaşarak BUGÜN aleyhinde yaptığınız dedikodu ve gıybet yüzünden oruçlarınızın sakatlanacağından korkulur. Rica ediyorum: Oruçluyken dedikodu yapmayın, iftara kadar sabredin. Bütün ramazan boyunca dilinizi tutsanız daha iyi olur ya.. Selamlar.

M. ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 23.11.1968)

---

haftanın karikatürü

Takma kalp ÇALIŞIYOR

ALİ AKGÜL DÜN GECEYİ OLDUKÇA RAHAT GEÇİRDİ

Ameliyatta yeni bir sistem uygulayan Ersek "Başarı arkadaşlarımındır" dedi

(Yeni İstanbul, 29.11.1968)

■

Üzgün Ersek konuştu :

"KALP KALLEŞLİK YAPTI!.."

Doktor Ersek, Ali Akgül'e takılan kalbi hurdaya takılan Rolls Royce motoruna benzetti

(Milliyet, 27.11.1968)

ESKİ SEVİYESİNDEDİR !

TİP Büyük Kongresi'nde kürsüye çıkıp, «Arkadaş, ben istihbaratçıyım... Yalan haber, doğru haber, kasıtlı haber nasıl verilir, bilirim.» **diye bağıran Akşam'ın röportajcısı kongreden sonra yazdığı** «TİP'teki Olayların İçyüzü» **başlıklı yazı serisinde elhak mesleğinin erbabı olduğunu gösterdi.**

Hangi kategorilere girdiği meydanda olan habere göre dergimizin yönetmeni büyük kongreden sonra, «Kongre öyle küçüklüklerle geçti ki, Çetin gözümde büyüdü...» **demiş... Kasıtlı ve yalan!**

Kongrede tesbit ettiğimiz küçüklükleri ve bunlardan Çetin'in hissesine düşenleri ANT'ın önceki sayılarında açık seçik yazmıştık. Küçüklüklerde payı olan bir insanın gözde büyümesine imkân yoktur.

Çetin gözümüzde büyümemiştir, eski seviyesindedir!

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdür : ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter : İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU Basmusahip Sok. Tan Apt. 10/12 - İSTANBUL ● Tel. 27 81 09 ● P K 934 — Sirkeci İSTANBUL. Ankara Temsilciliği: Tel. 13 40 20 ● Dizgi: SON SAAT. Baskı: VATAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul. Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı : FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 İSTANBUL. Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira. Altı Aylık 22 Lira. Üç Aylık 11 Lira. ● İlan: Santimi 25 Lira; yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilir.